Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ:
МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.
Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вараччаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 241.
(2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:
На 1 месяц — 70 к.
„ 3 „ — 2 р. — к.
„ 6 „ — 4 р. — к.
„ 1 год — 7 р. — к.
Зьмена адрасу: іншагародніх—20 к.
мясцовых —10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:
За радок нанпарэлі пасьля тэксту — р. 50 к.
За радок нанпарэлі пасярод тэксту 1 р. — к.
За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к.
Сьпешныя на 50 проц. даражэй.
Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:
За 1 дакумант — 35 кап.
За кожны дадатковы — 15
Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант — 15
За кожны дадатковы — 5
Публікацыі ЗАГС'—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.

АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

8-мы ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 200 (2092) Нядзеля, 4-га Верасьня 1927 г.

У Чырвоную армію—надзейную зьмену.

Прызыў 1905 году пачынаецца.

Заўтра распачынаюць працу мэдыцынскія камісіі, якія будуць адбіраць найбольш здаровых для службы ў шэрагах Чырвонай арміі.

Гэты прызыў адбываецца ў напружаных міжнародных абставінах. Выпады імпэрыялістаў супроць СССР робяцца ўсё больш ярасныімі і наглымі. Вось часу зараз усе працоўныя Савецкага Саюзу павінны зьвярнуць сваю ўвагу Чырвонай арміі, узмацніць свае клопаты аб чырвонаармейцах.

Наша армія адна з мацнейшых армій усяго сьвету. Яна страшна для нашых ворагаў сваёй вялікай палітычнай сьвядомасьцю. Апроч таго, яна зараз робіцца магутнай, баявой і ваенна-тэхнічнай сілай.

Нашыя вайсковыя штабы выкарысталі вопыт сусьветнай і грамадзянскай вайн, каб падрыхтоўку войск разгрузіць ад усяго непатрэбнага, лішняга-парадкага і навучаць чырвонаарцаў толькі таму, што яго можа спаткаць на полі бойкі.

Кожны чырвонаармеец атрымлівае падрыхтоўку ў аб'ёме ведаў асобнага камандзіра. Ён павінен уладаць складанымі ведамі; вывучыць свайго ворага, умець выкарыстаць усе тэхнічныя сродкі, якія зараз уведзены ў эўрапейскіх арміях.

Вось чаму прызваная моладзь абавязана падрыхтавацца да цяжкай, сур'ёзнай працы ў шэрагах арміі.

Прызыўнікі 1905 году ня прымалі ўдзелу ў барацьбе Чырвонай арміі з белагвардзейцамі. Але яны добра памятаюць, якія жахі можа прынесьці новая інтэрвэнцыя. Вось чаму наша моладзь павінна прасякнуцца гэраічным мінулым Чырвонай арміі, вучыцца ў тых рабочых і сялян, якія сваёю крывёю адстаялі заваёвы Кастрычніка.

Рабочая моладзь у час прызыву абавязана паказаць прыклад сьвядомых адносін да абароны СССР. Калі ў мінулым годзе былі выпадкі спазьненьняў, рэкрутчыны—дык у гэтым годзе і гэтых паасобных выпадкаў нельга дапускаць.

Вайсковае ведамства ўжыло ўсе захады да таго, каб спросьціць усе фармальнасьці па прызыву. Прызыўнік павінен зьявіцца на прызыўны пункт толькі адзін раз. Але і самым прызыўнікам належыць зьявіцца на прызыўны пункт поўнасьцю, бяз усякіх спазьненьняў.

Нашыя партыйныя, прафэсыянальныя і камсамольскія арганізацыі павінна паклапаціцца аб прызыўніку і яго сям'і. Асабліва паклапаціцца аб сям'і. Усе ільготы, якія ўрад дае чырвонаармейцу, трэба выконваць на справе і выяўляць тых, хто бяздушна-фармальна адносіцца да чырвонаармейца і яго сям'і.

Прызыўнік павінен уступіць у шэрагі Чырвонай арміі з цьвёрдай упэўненасьцю, што ўся рабоча-сялянская краіна ўмее цаніць і любіць чырвонаармейца.

Замах на кур'ера савецкага пасольства ў Варшаве.

ВАРШАВА, 2-IX. 2-га верасьня а 11 гадз. раніцы, невядомы, увайшоўшы ў консульскі аддзел паўнамоцнага прадстаўніцтва СССР у Варшаве, параніў у твар кінджалам кур'ера Шлёсэра. На крык Шлёсэра прыбег вартавы кур'ер Гусёў, які некалькімі стрэламі з рэвальвэру цяжка параніў рабіўшага замах.

Нападаўшы памёр ад ран.

ВАРШАВА, 2-IX. Нападаўшы на Шлёсэра памёр ад ран. Прозьвішча рабіўшага замах невядома.

У будынку консульскага аддзелу прыбыўшая польская сьледчая ўлада пры ўдзеле прадстаўнікоў міністэрства замежных спраў і першага сэкратара паўнамоцнага прадстаўніцтва Аркадзьдзева распачала папярэдняе сьледзтва.

Падрабязнасьці замаху.

ВАРШАВА, 2-IX. Бюро друку паўнамоцнага прадстаўніцтва СССР у Варшаве перадало а 5 гадзіне вечара наступнае афіцыйнае паведамленьне дзеля агалашэньня ў друку.

«2 верасьня аб 11 гадзіне раніцы ў пасольства СССР зьявіўся невядомы грамадзянін, які. згодна паказаньняў кур'ера пасольства Шлёссэра, зьвярнуўся да яго з патрабаваньнем, каб яго пусьцілі да паверанага ў справах СССР Ульянава. У адказ на запытаньне, па якой справе жадае ён гаварыць з Ульянавым, невядомы кінуўся з фінскім нажом на кур'ера і параніў яго ў твар.

Як відаць з далейшых паказаньняў кур'ера і прысутнічаўшых, нападаўшы кінуўся ўцякаць да выхадных дзьвярэй, але пабачыўшы, што дзьверы замкнуты, выхапіў рэвальвэр. У гэты момант ён быў забіты некалькімі стрэламі, якія зрабіў другі кур'ер пасольства Гусёў.

У забітага знойдзены дакуманты на імя Язэпа Трайковіча, які нарадзіўся ў 1907 годзе. сына Язэпа і Аляксандры Трайковіч.

Ідзе далейшае сьледзтва.

Грамадзкасьць Польшчы вітае ліквідацыю канфлікту з СССР.

Водгукі ў «Роботніку» на паведамленьне ТАСС.

ВАРШАВА, 2-9. Зьмяшчаючы паведамленьне ТАСС аб ліквідацыі савецка-польскага канфлікту «Роботнік» піша:

«Ліквідацыя канфлікту зьяўляецца сьветлым праменем на фоне палітычных абставін у Эўропе. Надзеі нямецкіх і ангельскіх рэакцыянэраў на абвастрэньне адносін паміж Польшчай і СССР ня спраўдзяцца. За польска-савецкім гарантыйным пактам павінны пайсьці другія ўсходня-эўрапейскія гарантыйныя ўгаворы. Пажадана падпісаньне польска-савецкага гандлёвага ўгавору, дзякуючы якому Польшча і СССР папоўнілі-б адзін другога ў эканамічных адносінах. Палепшаньне адносін паміж Польшчай і СССР зьяўляецца для Польшчы козырам у Лізе Нацый».

ВЫРАДАК ПОЛЬСКАЙ ПРЭСЫ.

Нават правая польская прэса ўстрымалася ад выяўленьня свайго «задаваленьня» з прычыны «электрычнага забойства» амэрыканскім «судом» двух вязьняў-рабаўнікоў. Але знайшоўся такі ў Польшчы «орган прэсы», які публічна заявіў, што ў ім выкананьне прысуду сьмерці над Сако і Ванцэці «будзіць пашану» да судовай улады ў Амэрыцы.

Гэты орган прэсы—«Польска Збройна».

Пасол Попель.

Гэтымі днямі зачынілася газэта „Głos codzienny“, орган „народнай рабочай партыі“. Цяпер у сувязі з разборам справы ген. Жымэрскага аб злоўжываньнях пры пастаўках у армію выкралася, што пасол Попель вельмі „подмочаны“ у справе паставак — браў партыйныя грошы на свае асабістыя, прыватныя рэчы, а на выданьне газэты «G. C.» здабываў грошы з розных сваіх афэраў—у сувязі з пастаўкамі.

Няжыцьцёвасьць Амстэрдамскага Інтэрнацыяналу.

Спробы ангельскіх рэфармістаў «мадэрнізаваць» Амстэрдам.

ЛЁНДАН, 2-IX. Броун, які займае пасаду аднаго з 3-х сэкратароў Амстэрдамскага Інтэрнацыяналу, зьмясьціў у «Дэйлі Геральд» артыкул, у якім дамагаецца неабходнага скліку ўсясьветнае канфэрэнцыі нацыянальных прафсаюзных арганізацый у якасьці першага кроку на шляху адзінства. Броун лічыць сучасны момант спрыяючым для абгавору пытаньня аб рэканструкцыі Інтэрнацыяналу ў сусьветным абхваце.

На прафсаюзы Мэксікі, Японіі, Індыі, СССР і Аўстраліі Броун глядзіць, як на паасобныя арганізмы з «спэцыфічнымі для кожнага з іх асаблівасьцямі», якія неабходна паважаць.

У канцы Броун піша, што неабходна неадкладна ўжыць усе захады, каб закласьці асновы новае арганізацыі, і першым крокам на гэтым шляху будзе склік усясьветнага кангрэсу прафэсыянальных саюзаў з шырокім прадстаўніцтвам.

«Вялічэзным ударам для інтэрнацыяналізму—гаворыць у канцы Броун была-б спроба пакінуць Амстэрдамскі Інтэрнацыянал у яго старых формах, бо гэта дазволіць яму ня спыняць і ў далейшым сваё нятрывалае, залежачае ад выпадкаў і бязьдзейнічаючае існаваньне і аддавацца перашкодам на шляху да прагрэсу і ўсесаюзнага інтэрнацыяналізму».

Аздараўленьне амэрыканскае кампартыі.

НЬЮ-ЁРК, 2-9. 2 верасьня адчынілася канфэрэнцыя амэрыканскае Уоркерс Парты (камуністычная). На канфэрэнцыі прысутнічае 48 дэлегатаў, з якіх 32 ідуць за большасьцю і 16 апазыцыянэраў.

З палітычнаю справаздачаю ЦК выступіў Лавестонс. Ён адзначыў, што партыя знаходзіцца на шляху да поўнага адзінства. Усе фракцыі, якія існуюць у самай Уоркерс Парты, павінны ліквідавацца. Разнагалосьсі паміж асобнымі фракцыямі ў сучасны момант зьведзены да мінімуму.

Буржуазныя газэты друкуюць паведамленьні аб канфэрэнцыі правакацыйнага характару. Буржуазны друк заяўляе, што Уоркерс Парты атрымлівае рэвалюцыйныя інструкцыі з Масквы.

Перапіска між УЦСПС і генэральнаю радаю ангельскіх прафсаюзаў.

АНГЕЛЬСКІЯ РЭФАРМІСЦКІЯ ЛІДЭРЫ ВЫСОЎВАЮЦЬ НЕАБАСНАВАНЫЯ НАПАДКІ НА УЦСПС, ЯК ПРЫТЫЧКУ ДЛЯ ЗРЫВУ ПРАЦЫ АНГЛА-РАСЕЙСКАГА К-ТУ АДЗІНСТВА.

Заява генрады да ЎЦСПС.

МАСКВА. Пасьля ўхвалы звароту да кангрэсу трэд'юніёнаў тав. Дагадаў агаласіў на пленуме УЦСПС перапіску між УЦСПС і генэральнай радай аб скліку англа-расейскага камітэту.

У лісьце генэральнае рады да УЦСПС гаворыцца: Генэральная рада разглядзела прапанову УЦСПС аб скліку надзвычайнага пасяджэньня АРК. Пытаньне было адкладзена на апошнім пасяджэньні з тым, каб міжнародны камітэт змог прадставіць даклад аб інцыдэнтах, меўшых месца ў адносінах між ангельскай генэральнай радай і УЦСПС. Пасьля азнаямленьня з думкаю міжнароднага камітэту было пастаноўлена пераслаць вашаму савету дадаваемую да гэтага заяву.

Ліст гэты падпісаў генэральны сэкратар генэральнае рады Сітрын.

Да ліста генэральнай рады прыкладзен праэкт заявы аб узаемаадносінах між генэральнай радай кангрэсу трэд'юніёнаў і УЦСПС, ухвалены міжнародным камітэтам.

Генэральная рада ўважліва абгаварыла прапанову УЦСПС аб скліку надзвычайнай нарады АРК—гаворыцца ў гэтай заяве—і зрабіла вывад, што неабходна заснаваць больш шчыльны кантакт між прафсаюзным рухам Вялікабрытаніі і прафсаюзным рухам СССР, і таму будзе імкнуцца спрыяць супрацоўніцтву між генэральнай радай кангрэсу трэд'юніёнаў і УЦСПС усімі шляхамі. Генэральная рада думае, што павінен быць заснаваны аб'яднаны дарадчы камітэт, прадстаўляючы расейскі і ангельскі прафсаюзны рух, які будзе складацца з старшынь і сэкратароў абедзьвюх арганізацый і з 3-ма членамі як з боку УЦСПС, так і з боку генэральнае рады.

Для таго, каб аб'яднаны апарат мог функцыянаваць, гаворыцца далей у заяве, неабходна, каб УЦСПС стварыў міжнародную камісію накшталт міжнароднае камісіі генэральнае рады ангельскіх прафсаюзаў. Гэтыя прапановы былі зацьверджаны кангрэсам, які адбыўся ў Скарборо ў 25 г., і на першым пасяджэньні АРК было пастаноўлена, што генэральная рада кангрэсу ангельскіх трэд'юніёнаў і УЦСПС павінны быць прызнаны адзіным сродкам выяўленьня міжнароднага прафсаюзнага адзінства Вялікабрытаніі і СССР.

У чэрвені 25 г. пасьля агульна-нацыянальнае стачкі УЦСПС выступіў у друку з нічым неапраўдваемаю злоснаю атакаю проці генэральнае рады, у вострых формах крытыкуючы вядзеньне гэтае стачкі генэральнай радай. Генэральная рада мела-б права рэкамэндаваць роспуск АРК. Яна-ж аднак адмовілася ад такога выступленьня, баючыся, што гэта будзе на руку варожым СССР элемэнтам, агітаваўшым за разрыў дыплёматычных і гандлёвых зносін між Вялікабрытаніяй і СССР.

Генэральная рада адчувала, аднак, неабходнасьць аховы ангельскага прафсаюзнага руху ад паўтарэньня меўшага месца ўмяшаньня і адпаведна з гэтым вызначыла плян як папярэдзіць няправільнае разуменьне статуту. Гэтыя прапановы былі пададзены нарадзе АРК, якая адбылася ў сакавіку 1927 г. у Бэрліне. На гэтай нарадзе расейскія прадстаўнікі выказалі сваё шчырае жаданьне ўхіліцца ад усякіх далейшых спрэчак і непаразуменьняў, пасьля чаго абодвы бакі прышлі да згоды, што ў статуце павінны быць зроблены некаторыя папраўкі, і што ён павінен быць кадыфікаваны. Расейскія і ангельскія прадстаўнікі аднагалосна ўхвалілі на бэрлінскай нарадзе рэзалюцыю, якая была пасьля пацьверджана УЦСПС і генэральнай радай кангрэсу трэд'юніёнаў. Абодвы бакі выказалі на бэрлінскай канфэрэнцыі шчырае жаданьне, каб статут выконваўся тымі, каго ён датычыць.

Не зважаючы на гэта, статут быў парушан містэрам Томскім, які ў гутарцы, надрукаванай у ангельскай камуністычнай газэце «Уоркерс Ляйф» у маі нападаў на генэральную раду і на канфэрэнцыю выканкомаў прафсаюзаў, якая адбылася ў красавіку 1927 г., і на асобных выдатных членаў ангельскага рабочага руху, у зьвязку з пазіцыяй, занятай імі ў адносінах да закокапраэкту аб прафсаюзах.

13 чэрвеня быў атрыман ад УЦСПС ліст, у якім заяўлялася, што калі да 14-га чэрвеня ня будзе дадзены канчатковы адказ на патрабаваньне скліку канфэрэнцыі, дык УЦСПС агалосіць перапіску. Нарада адбылася ў ліпені, і расейскія прадстаўнікі затрэбавалі скліку канфэрэнцыі АРК, матывуючы яе неабходнасьцю і няўхільнасьцю ваеннага нападу на СССР.

У той-жа час было заяўлена, што УЦСПС пастанавіў агаласіць меўшую месца перапіску. Пасьля было выяўлена, што перапіска была надрукавана ў «Сэндэй Уоркерс» у той-жа дзень; гэта паказвае, што агалашэньне перапіскі адбылося бяз згоды генэральнае рады. Расейскія прадстаўнікі заявілі, што яны могуць прадставіць доказ немінучае небясьпекі вайны. Тады ангельскія прадстаўнікі сьцьвердзілі, што такое пытаньне зьяўляецца хутчэй справай міжнароднае фэдэрацыі прафсаюзаў, чым АРК. 8-га ліпеня 1927 г. ў ангельскім друку зьявілася заява УЦСПС, пратэставаўшая проці таго, што генэральная рада ня склікала канфэрэнцыю АРК і выстаўляўшая проці генэральнае рады абвінавачаньне „у сабатажы апазіцыі, у зацягваньні пытаньня і ў ухільчывай тактыцы“.

Генэральная рада выказала прыгэтым вышэйшую меру вытрымакасьці ў сваіх зносінах з УЦСПС. Генэральная рада імкнецца захаваць заснаваны ёю кантакт з расейскім прафсаюзным рухам. Генэральная рада гаворыцца ў канцы заявы, імкнучыся захаваць самастойнасьць як расейскага, так і ангельскага прафсаюзных рухаў, кожнага ў сфэры яго ўплыву, высунула прапанову аб пашырэньні статуту“.

Аднача сна мы лічым ня толькі сваім пралетарскім правам, але і сваім пралетарскім абавязкам сказаць праўду, як гераічная армія пралетарскіх байцоў-гарнякоў была прададзена ворагу, як гэтым прадажніцтвам былі разьвязаны рукі ўраду кансэрватараў для працягу атакі на пражытачны мінімум ангельскіх рабочых, для ўзмацненьня катаўскае вайны супроць Кітаю, для падрыхтоўкі новае страшэннае вайны супроць першае сацыялістычнае дзяржавы.

Генрада сабатуе клясавую барацьбу.

Мы пацьвярджаем, што генэральная рада груба парушае інтарэсы рабочае клясы Англіі і СССР.

АРК фармальна існаваў у той час, калі наступ капіталу ў шэрагу краін і ў першую чаргу ў самой Англіі прыняў выключныя разьмеры. АРК, па віне ангельскае часткі, на гэта не рэагаваў.

АРК фармальна існаваў і тады, калі ангельскі ўрад у супольцы з цэлым шэрагам іншых капіталістычных урадаў вёў жорсткую катаўскую вайну супроць Кітаю. Пад абаронаю ўзброеных сіл Англіі і іншых капіталістычных дзяржаў, розныя генэралы-мілітарысты твораць цяпер злосную расправу над перадавымі барацьбітамі кітайскага народу. АРК, па віне яго ангельскае часткі, на гэтую катаўскую вайну не рэагаваў.

Рабочыя СССР разглядаюць барацьбу кітайскіх рабочых, як сваю ўласную справу і, як мага, стараліся і стараюцца дапамагчы ў перамозе рабочых і сялян Кітаю. Але АРК маўчаў. Нашы спробы абудзіць АРК для абароны кітайскага народу супроць ангельскіх імпэрыялістаў былі дарэмныя.

За час існаваньня АРК ангельскі ўрад з'арганізаваў наскок на Аркос, парваў зносіны з СССР і стаў адкрыта арганізоўваць вайну супроць першае сацыялістычнае дзяржавы. Нават у гэтых абставінах АРК нічога не зрабіў, для спыненьня пагрозы самае страшнае, самае жорсткае і ў вачавідкі контр-рэвалюцыйнае вайны і тым самым дапамог кансэрватарам каваць новую імпэрыялістычную вайну.

Падагульваючы ўсё, мы прыходзім да выніку, што прадстаўнікі генрады ў АРК перашкаджалі яму выканаць свой абавязак як супроць наступаючага капіталу, так і супроць ваеннае інтэрвэнцыі ў Кітаі, супроць новае небясьпекі імпэрыялістычных часоў.

Ухіленьне генрады ад барацьбы за адзінства.

Дадамо да гэтага, што генрада не ажыцьцёвіла элемэнтарнай пастановы студнеўскае канфэрэнцыі АРК аб скліку канфэрэнцыі з прадстаўнікоў УЦСПС і Амстэрдамскага Інтэрнацыяналу для абгавору пытаньня аб прафсаюзным адзінстве.

Адказ УЦСПС.

Аўтары заявы рыхтуюць зрыў АРК.

„УЦСПС расцэньвае гэтую заяву, як абвінавачваючы акт проці УЦСПС—гаворыцца ў адказе—як спробу дробнымі прычэпкамі ўхіліцца ад галоўных пытаньняў, якія стаяць перад рабочым рухам Англіі і СССР.

Той факт, што гэты абвінавачваючы акт зьявіўся ў момант, калі кансэрватыўны ўрад парваў зносіны з СССР і падрыхтоўвае імпэрыялістычную вайну проці апошняга, зьяўляецца для нас доказам, што аўтары гэтае заявы і абвінавачваючага акту падрыхтоўваюць зрыў АРК, каб палегчыць ураду кансэрватараў беспрашкодна падрыхтоўвацца да вайны“.

Замоўчваць палітыку здрады УЦСПС ня будзе

УЦСПС разглядае сябе,—гаворыцца далей у адказе як орган, абраны рабочымі масамі, перад якімі ён нясе адказнасьць за кожны свой крок і свае ўчынкі. Хаваць ад іх нашу працу, ахіляючы яе таемнасьцю, і ў асаблівасьці ўтойваць здрады лідэраў у адносінах да рабочае клясы УЦСПС лічыць злачынствам.

Мы лічым вялікім дасягненьнем той факт, што рабочыя, абраўшыя нас, ніколі не дазволілі-б нам праводзіць палітыку замоўчваньня і прыкрываньня варожых учынкаў тых ці іншых лідэраў у адносінах інтарэсаў пралетарыяту.

Усе вашы заўвагі аб нашым „умешваньні“ ў вашы ўнутраныя справы мы катэгарычна адхіляем. Усё наша так званае „ўмешваньне“ выявілася ў тым, што мы з першае гадзіны апавяшчэньня ўсеагульнае забастоўкі Англіі мабілізавалі свае сілы для забесьпячэньня перамогі ангельскім пралетарыям. Ваш першы адказ на вялікі ўздым пралетарскае салідарнасьці рабочых СССР зьвёўся да таго, што вы адхілілі нашую брацкую дапамогу.

У далейшым пасьля таго, як вы за сьпіною ангельскіх рабочых прадалі забастоўку, вы як мага шкодзілі нашай дапамозе гарнякам у іх перамозе.

УЦСПС выконвае свой клясавы абавязак.

Пэўныя сваім традыцыям і ў поўным стасунку з інтарэсамі рабочае клясы мы сумленна, адкрыта і праўдзіва даводзім да ведама рабочых мас СССР і Англіі аб той палітыцы сабатажу, якую генрада ажыцьцёвіла, як у адносінах да гарнякоў і супроць ангельскіх рабочых (прафсаюзны закон), так і у справе вайны (імпэрыялістычная вайна супроць Кітаю) і ваеннае пагрозы (падрыхтоўка кансэрватыўным урадам вайны супроць СССР). Дзейнічаючы так, мы толькі выконваем свой абавязак пралетарыяў і рэвалюцыянэраў перад рабочай клясай. Мы крытыкавалі і выкрывалі тыя ўчынкі генрады, якія мы лічым шкоднымі і злачыннымі ў адносінах інтарэсаў рабочае клясы.

Мы заўсёды былі гатовы і застаёмся гатовымі выслухаць крытыку дзейнасьці УЦСПС з боку рабочае клясы Вялікабрытаніі і яе прадстаўнікоў. Бо мы лічым, што міліённыя масы рабочых Вялікабрытаніі і СССР зьяўляюцца ў даным выпадку адзінымі судзьдзямі, ад прыгавару якіх не схаваюцца т. зв. «лідары», як-бы яны не хітравалі, і як-бы яны не дабіваліся зрыву англа-расейскага камітэту.

Безьліч забітых у бойцы на Янцзы.

Перамогі паўднёўцаў.

ШАНХАЙ, 2-IX. Чужаземныя газэты Шанхаю падкрэсьліваюць, што выступленьне ўханскіх войск проці правафлянговае групы Сун-Чуан-фана значна пагоршыла становішча паўночцаў. Сун-Чуан-фан адступае з Пукоу, які ізноў узяты паўднёвым войскам.

Водлуг слоў газэты, Сун-Чуан-фан зрабіў яшчэ адну спробу перайсьці праз Янцзы, але гэтая спроба, як гэта нават прызнаюць і японскія крыніцы, ня мела посьпеху і прынесла значныя страты паўночнаму войску.

Як паведамляюць, у бойках, якія адбыліся апошнімі днямі, абедзьве арміі (паўночная і паўднёвая) пацярпелі значныя страты. Як паведамляюць чужаземныя газэты, абодвы берагі рэчкі Янцзы ў райёне бойкі пакрыты трупамі. Аднаўляюцца чыгуначныя зносіны між Шанхаем і Нанкінам.

Прадажнікі сьпеліся.

НЬЮ-ЁРК, 1-IX. Як паведамляе шанхайскі карэспандэнт «Асошыэйтэд Прэс», міністр замежных спраў нанкінскага ўраду Ў-Чжао-чу абвясьціў аб надыходзячым аб'яднаньні ўханскага і нанкінскага ўрадаў. Надыходзячае 15 верасьня пасяджэньне ЦК Гаміндану ў Нанкіне павінна будзе выпрацаваць палітычны напрамак аб'яднанага ўраду і вырашыць пытаньне аб яго пэрсанальным складзе.

Прымусовая пазыка кантонскае ўлады.

Абурэньне жыхарства.

ШАНХАЙ, 2-IX. Пасьля таго, як войска заняло ў Кантоне памяшканьне мяняльных крам і банкаў, арыштавала некаторых камэрсантаў і правяло шэраг другіх прымусовых мерапрыёмстваў, кантонская гандлёвая палата згадзілася даць правінцыяльнаму ўраду Гуандуні пазыку ў суме 10 мільёнаў даляраў з мэтаю выратаваць з цяжкага становішча кантонскі цэнтральны банк. Пазыка разьмеркавана ў прымусовым парадку на ўсіх гандляроў, якія павінны ўнесьці па 50 даляраў з кожнае тысячы даляраў свайго капіталу.

У сувязі з прымусовым разьмяшчэньнем пазыкі шмат хто з багатых купцоў выяжджае з Кантону.

Шэраг буйных магазынаў зачынены, гандаль паралізаваны. Думаюць, што ў бліжэйшы час адбудзецца банкроцтва шмат каго з дробных і сярэдніх гандляроў.

У Пекіне вызвалена 42 студэнты.

ПЕКІН, 1-9. Водлуг паведамленьня агэнцтва Говэн, начальнікам пекінскае паліцыі вызвалена 42 студэнты розных пекінскіх унівэрсытэтаў.

Начальнік паліцыі зьвярнуўся да студэнтаў з прамоваю, заклікаючы іх адмовіцца ад прынцыпаў Гаміндану, якія, па словах газэты, пацярпелі на поўдні няўдачу.

У ліку вызваленых студэнтаў знаходзіцца ўдава Яо-ена—аднаго з рэвалюцыянэраў, задушаных у маі гэтага году па загадзе Чжан-Цзо-ліна.

Шырокі рух за амністыю Марты.

20 камуністычных мітынгаў у Парыжы.

ПАРЫЖ, 2. 1-га ўвечары ў Парыжы ў ваколіцы адбылося 20 шматлюдных мітынгаў пратэсту проці ўжываньня да Марты рэжыму крымінальных злачынцаў. Ухваленыя на мітынгах рэзалюцыі патрабавалі амністыі Марты.

Выступаўшыя на мітынгах прадстаўнікі кампартыі, камсамолу, унітарнае фэдэрацыі працы і французскае сэкцыі МОПР'у пратэставалі проці рэпрэсій ураду ў адносінах да Марты і да камуністычных дзеячоў у французскіх калёніях, а таксама проці падрыхтоўкі вайны з СССР. Выступаўшы па адным з мітынгаў дэлегат ангельскага камсамолу гаварыў аб цяжкім становішчы рабочае клясы ў Англіі і падкрэсьліваў, што ангельскі імпэрыялізм арганізуе барацьбу з Кітаем і проці СССР.

СПЭЦЫЯЛЬНЫЯ КРЭДЫТЫ НА ПАЛІЦЫЮ.

ПАРЫЖ, 2-9. Згодна паведамленьня органу французскае кампартыі «Юманітэ», парыскі муніцыпальны саветнік Сэлье (сябра палітбюро французскае кампартыі) зьвярнуўся да старшыні парыскае муніцыпальнае рады з лістом, у якім пратэстуе супроць асыгнаваньня муніцыпалітэтам спэцыяльнага крэдыту на павялічэньне паліцэйскіх сіл у Парыжы.

Адзначыўшы, што арганізатары парыскай дэманстрацыі 23 жніўня давалі рабочым наказ сачыць за парадкам, Сэлье выкрывае агідныя паводзіны парыскае паліцыі і нячуваныя жорсткасьці паліцэйскіх агэнтаў у адносінах да дэманстрантаў.

Паліцыя—піша Сэлье — адна правінна ў тым, што мірная і спакойная дэманстрацыя закончылася жорсткасьцямі і непарадкамі.

Дэлегацыя сялян-немцаў Паваложжа ў Бэрліне.

БЭРЛІН, 31-8. У Бэрлін прыехала сельска-гаспадарчая дэлегацыя аўтаномнае савецкае сацыялістычнае рэспублікі Немцаў Паваложжа на чале з намесьнікам наркома земляробства рэспублікі Шнэйдэрам.

У дэлегацыі ўдзельнічаюць народны камісар сацыяльнага забесьпячэньня рэспублікі—Раманаў, 3 селяніны, адна сялянка і адзін экспэрт камісарыяту земляробства рэспублікі.

Галадоўка ў румынскіх астрогах.

ВЕНА, 2-IX. У Румынскіх астрогах Жылава і Даўстана абвясьціла галадоўку звыш 100 палітзьняволеных у адзнаку пратэсту проці суровых адносін.

Палёт з Францыі ў Амэрыку.

ПАРЫЖ. 2-9. Сёньня а 6 гадзіне 30 хвілін раньня французскія лётчыкі Жывон і Корб'ю паляцелі праз Атлянтычны акіян у Амэрыку.

За дзень.

Зноў выстралы ў Варшаве.

У апошнія месяцы, асабліва пасьля забойства т. Войкава, мы назіралі цэлы шэраг узброеных нападаў на савецкія прадстаўніцтвы ў буржуазных краінах. Паўторныя выстралы ў Парыжы, хуліганскае выступленьне ў Коўні і цэлы шэраг іншых падобнага роду дэманстрацый гаварылі нам аб тым, што расейская белагвардзейшчына, якая знаходзіцца ў вялікай пашане ў буржуазнай паліцыі і дэфэнзыве будзе перашкаджаць нармальным узаемаадносінам СССР з чужаземным сьветам.

У нашых перамовах з польскім урадам мы неаднолькава адзначалі, што западтае хаўрусьнічаньне дэфэнзывы з расейскай белагвардзейшчынай будзе вялікім тормазам для наладжаньня нармальных узаемаадносін між СССР і Польшчай.

Польскі ўрад таксама пачаў згаджацца з гэтай нашай думкай. Факт высяленьня некаторых найбольш актыўных расейскіх манархістаў з Польшчы гаварыў аб тым, што польскі ўрад усур'ёз хоча зьнішчыць тую перашкоду для справы міру, якая існуе з боку белагвардзейшчыны.

Таму мы мелі некаторыя падставы думаць, што польскі ўрад ужыве ўсе захады для таго, каб у далейшым не маглі паўтарыцца гэткага роду ўчынкі, як у чэрвенскія дні. Апошнія выстралы ў будынку нашага пасольства ў Варшаве (гл. тэлеграмы) зноў узьнімаюць пытаньне аб нармальнай працы для нашых працаўнікоў у Польшчы.

Мы яшчэ ня ведаем, хто зьяўляецца фактычным забойцам, якой ён нацыянальнасьці і чый грамадзянін. Але фактам зьяўляецца тое, што ў даным выпадку гэтаксама як і рукой Кавэрды кіравала трэцяя рука, тая арганізацыя, якая паставіла сабе мэтай устанаўленьне адзінага супроцьсавецкага фронту для агульнага выступленьня супроць СССР. Польшча павінна ведаць, што ў выпадку, калі яна сапраўды хоча захаваць мір з намі, калі ўсе яе выступленьні пасьля забойства т. Войкава зьяўляюцца сапраўды шчырымі, тагды яна павінна рашуча аднесьціся да гэткага роду нападаў, гэтак караць за такія ўчынкі, каб у далейшым не знайшлося ахвотнікаў для іх паўтарэньня.

Зараз як зноў распачаліся перамовы аб заключэньні гарантыйнага ўгавору з Польшчай, гэты выстрал набывае значэньне ў тым сэнсе, што арганізатар выстралаў хоча гэтым самым зноў перашкодзіць надпісаньню ўгавору СССР з Польшчай. Польская грамадзкасьць павінна ведаць, што на тэрыторыі Польшчы існуюць і працуюць такія арганізацыі, мэтай якіх зьяўляецца не дапусьціць мірнага сужыцьця СССР з Польшчай.

Гадавіна выратаваньня буржуазнага ладу ў Нямеччыне.

Сацыял-дэмакраты ўсіх нацый, якія шмат зрабілі для таго, каб падмяніць сапраўдную рэвалюцыйную барацьбу за канчатковае наладжаньне міру пустымі фразамі аб вызваленчасьці разбойнага жэнеўскага сутаварыства, гэтымі днямі мелі магчымасьць яшчэ раз зачуць пахвальбу сваёй контр-рэвалюцыйнай працы з боку найбольш выдатных прадстаўнікоў сацыяльнай і палітычнай рэакцыі.

У Нямеччыне сьвяткавалі гадавіну законадаўчага ўстанаўленьня буржуазнай рэспублікі (гадавіну **Вэймарскай** канстытуцыі). З гэтай прычыны ў рэйхстазе і на шматлікіх сходах, на якіх водлуг паведамленьняў буржуазнай прэсы, амаль ня відаць было рабочага элемэнту, усімі спосабамі хвалілі цэнтральны камітэт сацыял-дэмакратычнай партыі, які, далучыўшыся ў крытычныя дні кастрычніка-сьнежня 1918 г. да буржуазеі, разам з ёю выратаваў буржуазны сацыяльны строй ад пагібелі. Нядаўна апублікаваныя мэмуары прынца Макса (нямецкі канцлер таго часу) з поўнай упэўненасьцю адзначаюць, якую **здрадніцкую ролю адыгралі тады ў адносіне да рабочай клясы афіцыйныя лідэры яго на чале з старшынёю цэнтральнага камітэту партыі Эбэртам.**

У выніку паражэньня на фронце і нячуваных матар'яльных цяжкасьцяў нямецкі пралетарыят як цывільны, так і вайсковы гатоў быў пасьледаваць прыкладу Кастрычніка. Прынц Макс дамагаўся адрачэньня Вільгельма II-га, бо гэтым шляхам ён думаў ускласьці ўсю віну за беды, якія здарыліся ў краіне на Гогенцолернаў, адхіліць народны гнеў ад сацыяльнага ладу, які парадзіў манархію. Каб заспакоіць масы, ён прызваў Эбэрта і Шэйдэмана і прасіў іх узяць на сябе часовае кіраўніцтва краінай.

«Выратуйце імпэрыю ад бальшавізму»,—заклікаў ён у гутарцы з Эбэртам. Эбэрт заявіў, што гатоў гэта зрабіць, але што неабходна неадкладнае адрачэньне Вільгельма II-га, інакш ён ня здолее ўтрымаць масы, якія імкнуцца да сацыяльнай рэвалюцыі. Тое-ж гаварыў і Шэйдэман, які бачачы, што ўжо значныя масы ідуць за Карлам Лібкнэхтам і Розай Люксэмбург і пасьпяшыў абвясьціць рэспубліку яшчэ да агалашэньня афіцыйнага акту аб адрачэньні Вільгельма.

Віленскі „грунт“.

Віленскі грунт заўсёды адзначаўся няроўнасьцямі і ўхабамі. Ухабамі ня толькі ў галіне вельмі прыгожай віленскай прыроды, з яе горамі і далінамі, з яе быстрай Вільлёй і яшчэ быстрэйшай, проста горнай рачушкай Вілейкай. І ў галіне грамадзкага жыцьця, асабліва ў галіне палітыкі, у Вільні ёсьць шмат няроўнасьцяў і ўхабаў. Калі прыслоўе «co głowa, to rozum» (што галава, то розум) наогул вельмі трапна прыліпла да ўсяе Польшчы, дык да Віленскага «грунту» яно проста прымуравана. Аб гэтым трэба ведаць, а калі хто ня ведаў, дык няхай цяпер ведае.

Зразумела, што і беларусы, якія там у Вільні жывуць, падобны да іншых віляньчукоў.

Возьмем і пералічым сучасных віленскіх беларускіх, «белорусскіх і бялорускіх» палітыкаў,—ня ўсіх зразумела, а толькі некаторых. Луцкевіч Антон, Ярэміч Фабіян, Багдановіч Вячаслаў, ксёндз Станкевіч, Умястоўскі Франук, Паўлюкевіч, Мамонька...

Можна было-б да гэтага кароткага сьпіску дадаць яшчэ шмат каго, але досыць і гэтых некаторых, каб сказаць, што палітычная беларуская думка ў Вільні мае досыць кірункаў і прадстаўнікоў.

Не сакрэт, што гэтыя кірункі і іх прадстаўнікі дружаць паміж сабою, як кот з сабакай, г. ё. увесь час грызуцца, так грызуцца, што аж шэрсьць ляціць.

Ну, як-жа можна, каб такая велічь, як Ярэміч, або Мамонька прызналі слушнасьць довадаў і правільнасьць палітычнага напрамку, напр., Луцкевіча, які іх палітычна і нацыянальна выхаваў, за вушы выцягнуў і сказаў: рабеце вось так і так...

Ня тут-та было.

І вось мы бачым, што «дзеткі» «плятуць лапці», як хто хоча, ці як пан кажа.

Ярэміч пляце, што беларусы—сяляне, інтарэсы якіх зусім разыходзяцца з інтарэсамі рабочых, што беларусы павінны дабіцца поўнай незалежнасьці .. ад Масквы...

Ксёндз Станкевіч... пляце, што беларускі народ тады толькі дабʼецца незалежнасьці, калі каталікі-беларусы і праваслаўныя-беларусы злучацца ў адну рэлігію—уніяцкую і прызнаюць галавою сваёй «нацыянальнай» царквы папу рымскага...

Багдановіч пляце, што «белоруссы» не палякі, бо яны рускія і праваслаўныя і што, наогул, яшчэ пытаньне, «славянские-ль ручьи сольются в русском море, оно-ль иссякнет»...

Умястоўскі пляце, што «бялорусіны» хоць і жывуць на сьвеце, але што яны ня хочуць быць самастойнымі і найлепш сябе адчуваюць пад Польшчай...

Паўлюкевіч... дык той не пляце, а проста лезе і толькі і знае, што крычыць: «рад старацца».. Мамонька. Ну як жа можна, каб Мамонька ня вывярнуў на ўхабе з сапей. Ня быў-бы то Мамонька! Выварачывай..

І выварачываюць, як хто хоча, у залежнасьці ад таго, за якое ліхое месца іх укусіць муха.

САЦЫЯЛ-БАЎЭРАЎЦЫ—ПРЫСЛУГАЧЫ ФАШЫЗМУ.

ВЕНА, 2-9. У ліпнёўскія дні аўстрыйскі саюз працаўнікоў друку даў загад спыніць выпуск газэт на двое сутак, за выключэньнем «Арбэйтэр Цэйтунг», замест якое саюз пастанавіў выдаць так званую «Весткі аўстрыйскае сацыял-дэмакратыі». Рабочыя друкарні камуністычнае «Ротэ Фанэ» пастанавілі, наперакор гэтай пастанове, выпусьціць сваю газэту на адной паласе з адозваю кампартыі.

Зараз гэтая справа разглядалася акруговым камітэтам саюзу працаўнікоў друку Ніжняе Аўстрыі. У якасьці дысцыплінарнае кары камітэт выключыў працуючых у друкарні «Ротэ Фанэ» друкароў на паўгода з сяброў саюзу.

У справе аб выпуску ў ліпнёўскія дні рабочымі аднае з друкарань Ліеца мясцовае фашысцкае газэткі, акруговы камітэт саюзу працаўнікоў друку Верхняе Аўстрыі абмежаваўся выгаварам

Нямеччына ў абцугох пляну Даўэса.

БЭРЛІН, 1-9. Агэнцтва Вольф паведамляе: «Гэнэральны агент па рэпарацыях агаласіў паведамленьне, у якім зазначае, што нямецкія чыгункі ўнесьлі 55 мільёнаў залатых марак у лік выплат, прадугледжаных плянам Даўэса, і што Нямеччына поўнасьцю пакрыла 3-ю па ліку гадавую выплату ў суме 1500 мільён залатых марак.

РУХ ЗА ПАСЫЛКУ Ў СССР 3-е РАБОЧАЕ ДЭЛЕГАЦЫІ.

БЭРЛІН, 31-8. Кампанія групы «адзінства» за пасылку трэцяе нямецкае рабочае дэлегацыі ў СССР набывае ўсё больш і больш прыхільнікаў сярод нямецкіх рабочых мас. Пад адрасам ад імя нямецкіх рабочых рабочым СССР сабрана шмат подпісаў, а таксама сабрана значная частка сродкаў, патрэбных для падарожжа.

Стачка аўстралійскіх чыгуначнікаў.

ЛЁНДАН, 3-9. Агэнцтва Рэйтар паведамляе: у сувязі з чыгуначнаю забастоўкаю ў Брысбэйне, (галоўны горад правінцыі Квінслэнд, Аўстралія) чыгуначныя зносіны спыніліся 3 верасьня з 12 гадзін дню.

Думаюць, што ў панядзелак можна будзе часткова аднавіць чыгуначны рух з тае прычыны, што шмат хто з чыгуначнікаў запісваецца на працу.

Рух з Сіднею ў Квінслэнд спынен.

ЛЁНДАН, 1-IX. Агэнцтва Рэйтар паведамляе з Сіднею, што пасажырскія і таварныя зносіны на Квінслэнд спынены, з прычыны дэзарганізацыі паўночных чыгунак з-за забастоўкі чыгуначнікаў.

У галоўным горадзе Квінслэнду Брысбэйне ўрадавы ўпаўнаважаны па чыгунках агаласіў загад аб звальненьні ўсіх чыгуначнікаў, бо з прычыны непрымірымае пазіцыі саюзу чыгуначнікаў рух на чыгунках падтрымліваць немагчыма. Нанава будуць прымацца на службу толькі тыя, хто падпіша абавязацельства выконваць усе загады чыгуначнага начальства.

Лётчык Шастакоў у Токіё.

ТОКІЁ, 2. Лётчык Шастакоў наведаў вайсковае і марское міністэрствы, а таксама міністэрства шляхаў зносін, з мэтаю выказаць падзяку за гарачае спатканьне, зробленае яму японскім урадам і народам.

ВЯЛІКАЯ ПЕРАМОГА САВЕЦКАЕ АВІАЦЫІ.

ТОКІЁ, 2-9. У сувязі з прылётам у Токіё савецкіх лётчыкаў, японскі друк падкрэсьлівае посьпехі савецкае авіяцыі.

Пры гэтым газэты адзначаюць той факт, што чэха-славацкі лётчык Скало, які вылецеў з Масквы на два дні раней за Шастакова, да гэтага часу знаходзіцца яшчэ ў Карэі.

«Токіё Асахі» піша: «Пералёт савецкіх лётчыкаў, які прайшоў з посьпехам, зьяўляецца паказчыкам высокага ўзроўню савецкае авіяцыі. Розьніца ў палітычным ладзе СССР і Японіі не перашкаджае разьвіцьцю ўзаемнае дружбы абодвых народаў. Мы верым, што разьвіцьцё паветранае сувязі між СССР і Японіяй будзе дапамагаць паглыбленьню дружбы паміж абодвымі краямі і з прычыны гэтага горача вітаем савецкіх лётчыкаў».

Водгукі на паведамленьне АДПУ аб фінскім шпіёнажы ў СССР.

ГЕЛЬСІНГФОРС, 2-IX. Абгаварваючы паведамленьне ТАСС аб выкрыцьці АДПУ ў Ленінградзе шпіёнскае арганізацыі, орган швэдзкае народнае партыі «Гувудстадсблядэт» піша: «весткі, атрыманыя рэдакцыяй з кампэтэнтных крыніц, завяраюць, што калі супрацоўнікі фінляндзкае місіі ў Маскве ці фінляндзкага консульства ў Ленінградзе выступалі пасрэднікамі між працуючымі ў СССР шпіёнамі і іх заграмнічнымі кіраўнікамі, дык пасрэдніцтва гэтае рабілася бяз злога намеру, і супрацоўнікі нічога ня ведалі аб зьмесьце праходзячай праз іх рукі карэспандэнцыі».

У Зах. Беларусі.

АРЫШТЫ КАМУНІСТАЎ.

У Горадні, у адным з палкоў пяхоты, арыштавана 4 салдаты, па нацыянальнасьці-беларусы, якіх абвінавачваюць у камуністычнай агітацыі. Арыштаваных прывезьлі ў Вільню і пасадзілі ў вайсковы астрог на Антокалі.

ГАЛАДОЎКА ВЯЗЬНЯЎ.

У Гродненскім астрозе камуністы абвясьцілі галадоўку. Яны жадаюць палепшаньня астрожнага жыцьця.

Неспадзяваная паводка.

Пры вул. Субач у Вільні на абшары кляштару місыянэраў знаходзіліся штучныя вадзяныя вазёрцы для рыб на вышыні 30 мэтраў над узроўнем прадмесьця Паплавы. Ад напору вады заставы ня вытрымалі і рухнулі, а вада рынула ў дол на забудаваньні пры завулку «Прачкарня», зьнесла адзін дом і 16 заліла. У дамох гэтых жыла адна бедната, пазбаўленая цяпер па ласцы айцоў місыянэраў, страхі над галавой.

Натоўпы зьбегчыхся падросткаў, замест помачы, лавілі рыбу, выгадаваную айцамі місыянэрамі, пазбаўленымі цяпер смачных закусак...

Бедныя айцы місыянэры! Пасьля добрай чаркі ня будзе чым закусіць...

У Літве.

ВЫНІКІ ВЫБАРАЎ У КЛАЙПЭДЗЕ.

У выбарах у Клайпэдзкі сойм прымала ўдзел 14,591 асоба, г. ё. 73 пр. На паасобныя партыі прыпала: Клайпэдзкая партыя народнікаў—8.538, партыя земляробаў—740, сацыялістых 1349, камуністых—2.291, літоўскія партыі разам—1230 і г. д.

АРЫШТ ПОЛЬСКАГА ПАРУЧНІКА.

На поўдзень ад Новых Трок паручнік польскай пагранічнай варты Жэліґоўскі «заблудзіўся» і быў затрыманы літоўскай пагранічнай вартай. Яго пасадзілі ў ковенскі астрог.

Склік сэсіі латвійскага сойму.

РЫГА, 2-IX. Адбылася нарада партый урадавае каалiцыі. Нарада пастанавіла, што прэм'ер Скуенэк павінен, згодна канстытуцыі, склікаць надзвычайную сэсію сойму **для ратыфікаваньня савецка-латвійскага гандлёвага ўгавору** і для разгляду шмат іншых пытаньняў.

Сэсія, як мяркуюць, будзе склікана 16-га верасьня.

Вялічэзнае разводзьдзе ў Румыніі.

ВЕНА, 2-9. Навальніцамі ў Румыніі выклікана вялікае разводзьдзе. Часткова затоплен Бухарэст. Разводзьдзе нарабіла вялікае бяды. Тэлефонныя зносіны ў некаторых мясцох перарваны. Затоплены таксама гарады Ясы і Бузеу. У Марэні ад удару маланкі запаліліся нафтавыя вышкі. Пажар яшчэ ня спыніўся.

Разводзьдзе пагражае перакінуцца ў СССР.

КІЕЎ, 3-9. У сувязі з вялікім разводзьдзем ў Карпатах і Румыніі супрацоўнік Ратау меў гутарку з загадчыкам гідрамэтэаралёгічнае сэкцыі Укрмэта т. Каморніцкім, які сказаў, што прычынаю паводкі-разводзьдзя былі вялікія дажджы ў Карпатах, ад якіх пачаў таяць сьнег.

Па вестках, якія маюцца, магчыма думаць, што разводзьдзе перакінецца на тэрыторыю СССР. Пад пагрозаю разводзьдзя амаль увесь раён Цірасполя. Асабліва-ж пад пагрозаю Хоцін, Магілёў, Дубасары і гор. Цірасполь. У Адэсу адпраўлена тэлеграма аб магчымасьці застацца без вады, бо станцыя Бяляеўка, якая падае ваду ў Адэсу, таксама знаходзіцца пад пагрозаю.

Весткі адусюль.

РЭПРЭСІІ ПРОЦІ МОПР'у Ў НЯМЕЧЧЫНЕ.

БЭРЛІН, 2. Мюнхэнская паліцыя забараніла прызначаныя на 1-е верасьня ў Мюнхэне і ваколіцах 8 сходаў сяброў мясцовае арганізацыі МОПР'у.

Выклік рабочым.

ПАРЫЖ, 2-IX. Рада міністраў канчаткова зацьвердзіла праграму ўрачыстага спатканьня дэлегацыі амэрыканскага легіёну 19-га верасьня.

Яшчэ адзін „анёлак міру“.

ПАРЫЖ, 29. Агэнцтва Гавас паведамляе: канфэрэнцыя міжпарляманцкага саюзу абгаварвала пытаньне аб разброеньні. Дакладчыкам па гэтым пытаньні выступіў дацкі дэлегат Дунк, які агаласіў тэхнічны плян абмежаваньня і скарачэньня ўзброеньня.

Дэлегаты розных краін адобрылі тэхнічны плян Дунка.

Папярэджаньне белагвардзейцам ад пэрсідзкае ўлады.

ТЭГЕРАН, 2-9. У пэрсідзкім друку агалошана наступнае паведамленьне: „белым расейцам, якія знайшлі сабе прытулак у Пэрсіі, адпаведнымі пэрсідзкімі ўстановамі зроблена папярэджаньне, каб белаэмігранты пражывалі ў Пэрсіі, як прыватныя асобы, і не стваралі ніякіх арганізацый. Пры гэтым асабліва падкрэсьлена, каб белыя расейцы не рабілі інтрыг і не выкарыстоўвалі са злымі намерамі свой пабыт у Пэрсіі.

Навальніцы ў Японіі.

З прычыны навальніц, якія адбыліся нядаўна ў Японіі, у Кохі забіта 35 асоб, у Нагасакі—25; 18 асоб паранена і 8 загінула.

У Саюзе ССР.

ЧУЖАЗЕМНЫЯ ДЭЛЕГАЦЫІ Ў ТАВ. КАЛІНІНА.

МАСКВА, 2-IX. 2-га верасьня нарвэская і эстонская рабочыя дэлегацыі былі прыняты т. Калініным, з якім мелі 4-хгадзінную гутарку. Члены дэлегацый зацікавіліся становішчам сялянства ў СССР, пытаньнямі савецкае дэмакратыі, ваеннай небясьпекай і г. д.

Пасьля гутаркі старшыня нарвэскае дэлегацыі т. Гідрыхсэн зрабіў ад імя дэлегацыі наступную заяву; «Мы дзякуем у Вашай асобе савецкіх рабочых за тыя прыклады пралетарскае ўлады і пралетарскага будаўніцтва, якія яны паказалі рабочай клясе ўсяго сьвету. Нас вельмі цешыць думка, што існуе, расьце і ўмацоўваецца пралетарская цытадэль--СССР. Ад імя рабочае клясы Нарвэгіі ўрачыста заяўляю, што мы будзем бараніць гэтую нашую цытадэль усімі нашымі сіламі, што на прыкладзе рабочае клясы СССР будзем і мы вучыцца будаваць пралетарскую дзяржаву».

Гэтая заява была спаткана ўсімі прысутнічаўшымі чужаземнымі дэлегатамі доўгімі воплескамі.

Новыя камандзіры для Чырвонае арміі.

Надзейныя кіраўнікі абароны СССР.

БАКУ, 2-9. Адбыўся ўрачысты выпуск чырвоных камандзіраў Азэрбайджанскае аб'яднанае школы. Усяго выпушчана 156 камандзіраў-цюркаў, з якіх 46 проц. рабочых і 53 проц. сялян. Амаль усе выпускнікі—сябры і кандыдаты УсеКП(б) і УсеЛКСМ.

У дварцы культуры для выпускнікоў быў наладжан вечар, на якім прысутнічалі прадстаўнікі ўраду, партыйных і прафэсыйных арганізацый.

Посьпех пазыкі індустрыялізацыі.

МАСКВА, 3-9. Па няпоўных вестках за першыя два дні падпіска на пазыку індустрыялізацыі дала больш 4-х мільёнаў рублёў.

Параход „Інкерман“ пераходзіць у ўласнасьць СССР.

АДЭСА, 2-IX. Пасьля спрэчак а 10 гадз. вечара суд ухваліў пастанову, ў якой прызнае за НК Вайсковых і Марскіх спраў права ўласнасьці на прыбыўшы ў Адэскі порт параход--раней-шы «Інкерман» і загадаў адабраць яго ад сучаснага ўласьніка і перадаць старэйшаму начальніку вайскова-марское базы. Суд ухваліў судовыя выдаткі ў суме 12 тысяч руб. зыскаць з Эгіпецкай кампаніі. Пастанову выканаць зараз-жа.

На месцы спаду мэтэорыта 1908 г.

ЛЕНІНГРАД. У Ленінград вярнулася экспэдыцыя Акадэміі Навук, якая выяжджала ў Сібір для адшуканьня вялічэзнага мэтэорыта; апошні зваліўся ў Енісейскай губ. яшчэ ў 1908 годзе.

Спад мэтэорыта было відаць на плошчы радыусам звыш 800 кілёмэтраў. Водлуг дагадак мэтэорыт меў у папярэчніку некалькі сот мэтраў. У гарадох Кірэнску і Ілінску, якія знаходзіцца ад месца спаду за 400 кілёмэтраў былі чутны грамавыя удары, і было відаць, як на кругавідзе ўзьняўся слуп агню і дыму. Перад месцам спаду тайга на працягу 600 кілёмэтраў была павалена, як відаць, моцным ветрам. Месца спаду мэтэорыта займае плошчу ў некалькі сот кілёмэтраў і пакрыта вялікай колькасьцю воронак. Як глыбока заселі ў зямлі асколкі мэтэорыту, выявіць не ўдалося. Па усёй мясцовасьці на 25 кілёмэтраў навакол месца спаду зьнішчан лес.

5-га верасьня—пачатак прызыву.

ПРЫЗЫЎНІК, ТЫ ІДЗЕШ ВУЧЫЦЦА АБАРАНЯЦЬ СВАЮ САЦЫЯЛІСТЫЧНУЮ БАЦЬКАЎШЧЫНУ!

ДЫСЦЫПЛІНАВАНА І З РАЗУМЕНЬНЕМ ВАЖНАСЬЦІ МОМАНТУ НАЛЕЖЫЦЬ ЗЬЯВІЦЦА НА ЗБОРНЫ ПУНКТ НА ЎСЕ 100 ПРОЦ.!

УВАЖЛІВАЙ, ДРУЖНАЙ ВУЧОБАЙ У ВАЙСКОВЫХ ЧАСЬЦЯХ УЗМОЦНІМ БОЯЗДОЛЬНАСЬЦЬ НАШАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ.

Прывітаньне прызыўнікам.

5-га верасьня распачынаецца прызыў у шэрагі Чырвонай арміі нарадзіўшыхся ў 1905 годзе. Ад станкоў фабрык і заводаў, ад шырокіх палёў стройнай чарадой пойдзе маладое папаўненьне ў шэрагі Чырвонай арміі.

Прызыў сёлетняга году набывае асаблівае значэньне ня толькі для Чырвонай арміі, а і для ўсёй савецкае краіны. Агульны эканамічны і культурны рост Саюзу не дае спакою заправілам сусьветнага імпэрыялізму.

Прыкрываючыся «дымавой завесай» дыпляматычнай балбатні аб «разброеньні», усе капіталістычныя дзяржавы куюць новае ўзброеньне на сухазем'і, на моры, у паветры, раздуваюць ваенныя бюджэты, лязгаюць аружжам.

Надта распаленыя медныя ілбы Чэмбэрлена, Фоша і кампаніі, усіх тых, хто лямантуе аб „крыжавых паходах“ супроць СССР,—гэты запал можа астудзіць толькі наша нясупынная праца па ўзмацненьні абароназдольнасьці Савецкага Саюзу. У справе абароны буйнейшым фактарам зьяўляецца баявая магутнасьць і падрыхтаванасьць Чырвонай арміі,—гарантыя таго, што ўсе замеры сусьветных падпальшчыкаў атрымаюць заслужаны суровы адпор.

Значэньне гэтага прызыву ў справе абароны краіны відавочна, Перад прызыўнікам стаіць рад важнейшых і адказнейшых задач. **Прызыў павінен прайсьці ў поўным парадку: спазьненьням на прызыўныя пункты, недысцыплінаванасьці, п'янкам—спадчыне царскай рэкрутчыны—няма месца ў прызыве гэтага году. Пасьля прызыву, прышоўшы ў часьці Чырвонай Арміі прызыўнік павінен напружанай вучобай аўладаць ваеннай тэхнікай сёнешняга дня, разьвіць сваю клясавую сьвядомасьць, прайсьці школу пабеды над клясавым ворагам, стаць загартаваным байцом-грамадзянінам.**

У дні прызыву працоўныя савецкае краіны адносяцца з асаблівай увагай да новага магутнага папаўненьня Р.-С. Чырвонай арміі. У гэтыя-ж дні Чырвоная армія рыхтуецца да звальненьня байцоў 1903 году, якія адслужылі свой тэрмін, і да прыёму 1905 году, што ідзе ім на зьмену.

Будзем упэўнены, што новае папаўненьне Чырвонай арміі будзе адпаведнай зьменай тым, што выступаюць з Чырвонай арміі,—зьменай, якая моцна ўтрымае ў руках пакрытыя славай баявыя сьцягі, захавае слаўныя баявыя традыцыі сваіх часьцей.

Менская акруга падрыхтавалася

(Гутарка з акрваенкомам т. Місьніковым).

— З 5 верасьня да 1-га лістапада,—кажа тав. Місьнікоў,—у межах Менскай акругі будзе праходзіць прызыў 1905 году нараджэньня. Прызыўныя пункты знаходзяцца ў Менску, Койданаве і Пухавічах.

Дзякуючы таму, што сёлета своечасова распачалася падача заяў аб ільготах, адсрочках, разгляд іх амаль закончыўся. Прыём новых заяў будзе рабіцца толькі ў выключных выпадках.

Парадак жэраб'ёўкі сёлета будзе зусім інакшы, чым гэта было раней. Асабістая жэраб'ёўка будзе праводзіцца толькі ў Менску, а ў сельскіх мясцовасьцях тэхніку жэраб'ёўкі будуць выконваць упаўнаважаныя, якія абіраюцца на сходах допрызыўнікаў. Дзякуючы гэтаму, дапрызаўнікам ня прыдзецца марнаваць дарэмна час і сродкі.

Сёлета асабліва ўважліва будуць працаваць мэдыцынскія камісіі,-бо ў Чырвоную армію трэба адбіраць самых здаровых і моцных людзей. Дзеля гэтага ў дзень будзе прапускацца праз камісіі ня больш 50 прызыўнікоў. У кожнага прызыўніка на жэраб'ёвым білеце будзе пунктуальна вызначаны тэрмін, калі яму трэба зьявіцца на мэдыцынскі агляд, каб прызыўнік у той-жа дзень мог-бы вярнуцца дамоў.

Асобы, якія атрымалі вышэйшую і сярэднюю адукацыю, не падлягаюць жэраб'ёўцы, а павінны непасрэдна зьявіцца на мэдыцынскі агляд у прызыўныя камісіі, бо апошняя група прызыўнікаў будзе служыць адзін год, і пасьля будуць залічаны ў катэгорыю камандзіраў запасу.

Што-ж датычыцца разьмеркаваньня прызыўнікаў па віду службы, то частка будзе залічана ў тэрытарыяльную армію, а частка ў кадравыя часьці, як у межах БССР, так і па замежамі яе. Тэрмін службы: у пяхоце, артылерыі і коньніцы 2 гады, у берагавой абароне—3 гады, ва флёце—4 гады.

У г. Менску жэраб'ёўка пачнецца 7-га верасьня, а мэдыцынскі агляд 19 верасьня.

— Мы спадзяёмся,—кажа т. Місьнікоў,—што нашы дапрызыўнікі панікоў,—што нашы дапрызыўнікі гэтулькі сьвядомы і культурны, што добра разумеюць свае грамадзкія абавязкі ў адносінах да свае сацыялістычнае бацькаўшчыны — Савецкага Саюзу. Мы павінны абараняць і замацоўваць заваёвы Кастрычніка, і прызыўнік 1905 г. нараджэньня павінен зьмяніць свайго старэйшага таварыша—чырвонаармейца 1903 г. нараджэньня. Пры сучасным міжнародным становішчы, калі буржуазея пагражае нашаму мірнаму будаўніцтву, Чырвоная армія павінна быць ня толькі школаю, як гэта раней меркавалася, але павінна быць школаю вайсковай вучобы і дысцыпліны. Мы павінны раз назаўсёды зразумець, што толькі ўзброенай сілай мы можам абараніць нашы граніцы ад нападу на нас ворагаў—міжнароднага капіталу, а раз так, то трэба да гэтага быць гатовым.

Леташні прызыў паказаў, што наша моладзь вядзе сябе вельмі дысцыплінавана і вытрымана ў часе прызыву—няма даўнейшых скандалаў і п'яных расколаў.

Мы спадзяёмся, што і сёлетні прызыў пройдзе дысцыплінавана, чаго і трэба чакаць ад вольных сыноў вольнае краіны.

Мы гатовы.

2-га верасьня ў клюбе Карла Маркса адбыўся сход прызыўнікаў, на якім тав. Воскабойнікаў зрабіў даклад аб міжнародным становішчы, а акрваенком т. Місьнікоў паінфармаваў аб надыходзячым прызыве 1905 г.

Пасьля абмену думкамі сход прыняў наступную рэзалюцыю:

«Агульны сход прызыўнікоў г. Менску знаходзіць, што сучасны прызыў будзе праходзіць у надзвычайна складаных міжнародных абставінах.

Гэтыя акалічнасьці вымагаюць ад кожнага да прызыўніка ўважлівых і добрасумленных адносін да прызыву і да будучай службы у Чырвонай арміі, Гэта вымагае ад прызыўніка зразумець усю сур'ёзнасьць і адказнасьць задачы ў справе абароны свае сацыялістычнае бацькаўшчыны, Савецкага Саюзу.

Агульны сход заклікае ўсіх прызыўнікаў да наўхільнай і своечасовай яўкі на зборныя пункты, не дапускаць учынкаў п'янства і хуліганства ў часе прызыву і быць дысцыплінаванымі служакамі ў шэрагах Чырвонай арміі.

Няхай жыве Чырвоная армія—апора і абарона сацыялістычнае бацькаўшчыны—Савецкага Саюзу.

Няхай жыве правадыр і кіраўнік Чырвонай арміі УсеКП(б)!“

Як будзе праводзіцца прызыў у Мазырскай акрузе.

Прызыў у акрузе пачнецца з 5-га верасьня і будзе закончан да 1-га лістапада.

Жэраб'ёўка будзе праведзена 5-га, 6 і 7-га верасьня завочным парадкам у прысутнасьці прадстаўнікоў прызыўнікаў і РВК. Па сканчэньні жэраб'ёўкі білеты будуць перададзены РВК для раздачы іх прызыўнікам.

Для ільготнікаў 1-га разраду і прызыўнікоў з закончанай сярэдняй і вышэйшай адукацыяй, тылапалчэнцаў: асоб з рэлігійнымі пераконаньнямі жэраб'ёўкі ня будзе: усе яны будуць выклікацца на мэдыцынскі агляд у прызыўную камісію пэрсанальна.

Мэдыцынскі агляд пачнецца з 15-га верасьня і будзе праводзіцца кожны дзень, за выключэньнем сьвяточных дзён. У першую чаргу на мэдыцынскі агляд зьяўляюцца ў прызыўную камісію бязльготныя ў парадку вынятых жэраб'ёвых білетаў.

28, 29 і 31 кастрычніка будзе праводзіцца мэдыцынскі агляд вайсковаабавязаных 1904-1893 г. нараджэньня, якія заявілі аб гэтым жаданьне пры перавучоце вясной 1927 г. аб выключэньні іх з вучоту вайскова-абавязаных.

Будзем чырвонымі вартаўнікамі.

(Валынецкі раён, Полацкай акругі).

На сходзе прызыўнікаў 1905 г. нараджэньня ў в. Зябкі зьявілася 57 чалавек. Прызыўнікі ўважліва праслухалі даклад аб задачах прызыву. На тварах ані цені страху пры думцы, што яны ідуць у шэрагі Чырвонае арміі; наадварот—нейкая захопленасьць і жаданьне з гонарам насіць годнасьць чырвонаармейца.

Прызыўнікі вельмі цікавяцца Чырвонай арміяй. Яны ведаюць. што бізуноў і палак няма, там ёсьць здаровая і ўпартая праца над сабой у набыцьці ведаў, як абараняць сваю сацыялістычную краіну.

1905 год,—год рэвалюцыі, і ён пастаіць на варце абароны рэвалюцыйных заваёў

Ведаем свае абавязкі.

Мы, прызыўнікі 1905 году нараджэньня. Вульскага раёну, Полацкае акругі, заяўляем, што добра ведаем наша сучаснае міжнароднае становішча, а таму прышоўшы ў армію, будзем добрасумленна адносіцца да вайсковай справы, каб у выпадку нападу на нашу сацыялістычнаю бацькаўшчыну з боку капіталістаў быць заўсёды гатовымі і здольным даць пралетарскі адпор.

Няхай жыве Чырвоная армія!

РАЗЬМЕРКАВАНЬНЕ ПРЫЗЫЎНІКОЎ ПА ВІДАХ ВОЙСК.

Дзеля найлепшага скарыстаньня прызыўнікоў у арміі, разьмеркаваньне іх па відах войск будзе праводзіцца ня толькі ў залежнасьці ад іх фізычнага і разумовага разьвіцьця, а і ў залежнасьці ад тэй спэцыяльнасьці, якую яны маюць.

Так, ў пяхоту будуць накіроўвацца людзі зусім здаровыя, фізычна разьвітыя і крэпкія, лоўкія, дужыя, ростам ня ніжэй 153 сантымэтраў.

Артылерыя: рост ня ніжэй 160 сантым., складу цела крэпкага, з шырокімі плячыма, правільна разьвітымі грудзьмі, добрым зрокам і слухам, разумова разьвітыя, з ліку тых, якія ведаюць кавальскую, сьлясарскую і дрэваапрацоўную справу. У берагавую, зэнітную, крэпасную і горную артылерыю будуць накіроўвацца людзі асабліва крэпкія па сваім складзе цела.

Бранявыя часьці: фізычна крэпкія, рост ня вышэй 166 сант., якія здольны доўга выносіць высокую тэмпэратуру (качагары, рабочыя доменных печаў) з нармальным зрокам, з ліку шофэраў, знаёмыя з паравымі рухавікамі ўнутранага згараньня, паравозныя машыністы, укладчыкі дарогі і інш. спэцыялісты.

Коньніца: рост ад 160 да 174 сант., з вагой ня вышэй 73 кілгр., крэпкага складу цела, мускулістыя, не каротканогія, добры зрок і слух, неразыходжаньне пятак пры стаяньні, знаёмыя з доглядам за коньмі, якія ведаюць кавальскую справу.

Войскі сувязі: фізычна крэпкія, добры слух і зрок, тэлефаністы, тэлеграфісты, мэханікі, надсмотршчыкі і інш. спэцыялісты тэлефонна-тэлеграфнае справы.

Інжэнэрныя войскі: плотнікі, маляры, кавалі, маставікі, землякопы, муляры, каменшчыкі, дахаўшчыкі, бэтоншчыкі, калодзезьнікі, шахцёры, тонэльшчыкі, запальшчыкі, шоффэры, мэханікі, вулканізатаршчыкі і спэцыялісты чыгуначнае справы.

Хімічныя часьці: здаровыя, з добрым зрокам і слухам, з добра разьвітай грудною клеткай, са здаровымі дыхальнымі органамі, са здаровым сэрцам.

Паветраны флёт: разьвітыя, крэпкія, з добрым зрокам і слухам, з моцнымі нэрвамі, якія ведаюць машынную і маторную справу, з ліку рабочых паветрана-авіобудаўнічых заводаў і майстэрняў.

Марскі флёт і берагавая абарона: крэпкія, добра пісьменныя і фізычна разьвітыя, з ліку жыхароў прыморскіх, прырэчных і прыазёрных сяленьняў і прамысловых раёнаў, пераважна з ліку тых, што ведаюць якую-небудзь спэцыяльнасьць, неабходную для службы ва флёце, і што прайшлі ваенна-марскую дапрызыўную падрыхтоўку.

Weissrussische Sowjetrepublik,*)

(Беларуская Савецкая Рэспубліка).

Беларуская Савецкая Рэспубліка ўзьнікла на руінах царскае Расеі. Перад рэвалюцыяй Расея была турмою дзеля цэльнага раду вялікшых і меншых народзў, якімі вялікарасейскі Петраград кіраваў бескантрольна. У выніку рэвалюцыі 1905 году гэтае становішча трохі зьмянілася, але не надоўга. Толькі з пачаткам рэвалюцыі 1917 году ў жыцьцё належаўшых да Расеі меншасьцяў прарвалася струя сьвежага паветра. Але і тут праца нацыянальнага адраджэньня спаткала моцныя перашкоды з боку вялікарасейскага ўраду. Рэспубліканскі Петраград шмат у якіх выпадках выказаў сябе ня больш лібэральным, чым быў царскі ўрад. Канчатковае вырашэньне нацыянальнага пытаньня адбылося толькі пасьля Кастрычнікавае рэвалюцыі.

Так узьнікла Савецкая Беларусь. Маніфэст аб яе нацыянальнай незалежнасьці быў агалошаны часовым рабоча-сялянскім урадам 1-га студзеня 1919 году.

Тэрыторыя Беларусі павінна была складацца з наступных, раней належыўшых да Расеі, губэрняў: Менскае, Віцебскае, Горадзенскае, Віленскае**) і асобных паветаў Смаленскае, Чарнігаўскае і Пскоўскае губэрняў. Лічба насельнасьці павінна была дасягнуць 12 мільёнаў. На жаль, аднак, падзеі разарвалі суцэльны арганізм беларускага народу і падзялілі на цэльны рад частак, дастаўшыхся Латвіі, Літве, Польшчы і інш. Толькі польская Беларусь мае значную тэрыторыю, з насельнасьцю, большай за тры мільёны.

З усіх частак разарванае падзеямі на кавалкі Беларусі толькі тая частка мае поўную нацыянальную незалежнасьць, якая належыць да Савецкае Расеі. Беларуская Савецкая Рэспубліка мае абшар у 125.000 квадратных кілёмэтраў. Насельнасьці налічваецца 5 мільёнаў, з якіх 85 процантаў прыпадае на беларусаў; 15 процантаў складаюць расейцы, яўрэі, палякі і інш. У адміністрацыйных адносінах Беларуская Савецкая Рэспубліка падзелена на 12 акругаў і 120 раёнаў.

Савецкая Беларусь зьяўляецца аграрнаю краінаю. Прамысловасьць разьвіта тут слаба. У культурных адносінах беларуская насельнасьць перад рэвалюцыяй лічылася моцна адсталай. Адсталасьць беларускае культуры часткова павінна тлумачыцца беднасьцю насельнасьці: перад рэвалюцыяй 60 процантаў усяе плошчы зьяўляліся ўласнасьцю памешчыкаў і толькі 40 процантаў належала сялянам.

Вайна абярнула Беларусь у пустыню. Дзеля гэтага патрэбна была блізка нечалавечая сіла, каб распачаць культурна-творчую працу. І творчай працы беларускага савецкага ўраду ўдалося хутка залячыць раны, нанесеныя краю вайною і польскай акупацыяй. Ужо ў 1926 годзе Беларусь магла па сваіх культурных і гаспадарчых дасягненьнях стаць побач з іншымі саюзнымі рэспублікамі СССР.

У першую чаргу было задумана паднясьце і аздараўленьне сельскае гаспадаркі, далей была начата адбудова дрэваапрацоўнае прамысловасьці. У выніку беларуская сельская гаспадарка дужа хутка дасягнула даваенных нормаў прадукцыйнасьці. У прамысловасьці поступ ішоў тым-жа самым тэмпам, так што ў сучасны момант шмат прадпрыёмстваў перайшлі даваенны ўзровень прадукцыі; адначасна з гэтым павялічваецца і заработак рабочага. У сучасны момант будуюцца новыя фабрыкі і новыя чыгункі: Ворша-Лепель, Асіповічы-Магілеў.

Найбольшыя, аднак, дасягненьні Беларусь можа адзначыць у сваім культурным росьце. Усё, што мы цяпер бачым на Беларусі, зьяўляецца выключна пладом працы і творчае сілы васьмігадовага самастойнага існаваньня. Культурны ўздым Беларусі пачаўся ў 1921 годзе заснаваньнем дзяржаўнага беларускага выдавецтва. У тым-жа годзе ў Менску (сталіцы Беларусі) быў адчынены беларускі дзяржаўны унівэрсытэт. Далей быў арганізаваны—таксама ў Менску—беларускі дзяржаўны тэатр. Пасьля некаторага часу быў адчынены другі беларускі дзяржаўны тэатр у Віцебску. Да пісьменьнікаў старэйшага пакаленьня, як Купала, Колас, Гартны, Гарун, Багдановіч і інш., далучыліся новыя таленты, як Чарот, Зарэцкі, Неманскі, Дубоўка, Чорны, Александровіч і інш. Багацьце тэмаў і новыя мастацкія формы вывелі беларускую літаратуру далёка за яе нацыянальныя граніцы на інтэрнацыянальную арэну. У 1922-23 г. пачалі выходзіць абодвы вялікія беларускія журналы: «Маладняк» і Полымя». У апошнім у сучасны момант працуе цэльны рад нямецкіх пісьменьнікаў, як Іоганнэс Бэхэр, Бэрта Ляск і інш.

У дзяржаўных школах Савецкае Беларусі ўведзена выкладаньне ў беларускай мове. Лічба школаў у Савецкай Беларусі дасягае: чатырохклясных да 6000, сямікласных (гімназіяў) 300; далей маецца пяць пэдагагічных тэхнікумаў, адна вышэйшая музычная школа і адна вышэйшая мастацкая школа; апрача таго, цэльны рад прафэсыянальных школаў, вэтэрынарная вышэйшая школа і сельска-гаспадарчая акадэмія ў Горках. Нарэшце, у 1924 годзе была адчынена Беларуская Навуковая Акадэмія ў Менску (Інбелкульт).

Памятаючы сваю ранейшую прыгнечанасьць, беларусы далі сваім нацыянальным меншасьцям шырокую самастойнасьць. Яўрэі, палякі і расейцы карыстаюцца ў Савецкай Беларусі неабмежаванымі правамі нацыянальнага і культурнага самавызначэньня. Яны маюць свае ўласныя школы, тэатры, газэты, установы і суды, якія ўтрымліваюцца на сродкі беларускае дзяржаўнае казны.

---

*) Гэты артыкул быў зьмешчаны ў бэрлінскай газэце „Ді Вэльт ам Абэнд“ за 22 жніўня г. г. Ён зьяўляецца характэрным паказчыкам таго, як заграніцаю ўсё больш узрастае зацікаўленасьць да тае вялікае творчае працы, якая вядзецца рабочымі і сялянамі Савецкае Беларусі. Дзеля значэньня цікавасьці артыкулу ён перадрукоўваецца цалкам. Газэта „Вэльт ам Абэнд“ наогул прыхільна адносіцца да савецкае ўлады.

**) Чамусьці прапушчана цалкам Беларуская Магілеўшчына.

Даўней і цяпер.

Проста страшна робіцца, як успомніш пра прызывы дарэвалюцыйнага часу. Усе нашы гарады і мястэчкі, дзе адбываліся прызывы, рантам ажыўляліся, але гэта было дзікае, хуліганскае ажыўленьне.

Цэлыя ватагі маладых хлапцоў з гармонікам у руках бадзяліся па вуліцах, са сьпевамі і бесталковым крыкам і лямантам, не даючы праходу ні дарослым, ні малым.

Але добра яшчэ, калі на гэтым справа канчалася. Звычайна-ж п'яныя хлопцы ладзілі бойкі паміж сабою, нападалі на крамы, наводзячы страх на жыхароў. Па вечарох страшна было выйсьці на вуліцу...

Прызыўнікі-яўрэі ў гэты час былі заняты ня менш «пачэснай» і «карыснай» працай.

Праўда, яны не бушавалі на вуліцах, але вельмі чынна «рыхтаваліся» да прызыву. Багацейшыя таемна вялі гутаркі з местачковымі гарадзкімі «хадатаямі-пасрэднікамі», каб лепш уцацуліць хабар маршалку, ці воінскаму начальніку, што ў той час зьяўлялася вельмі верным спосабам вызваліцца ад вайсковай службы. Бяднейшыя «ратаваліся» больш танным, але затое больш верным спосабам: спэцыяльныя «хірургі» за 20-30 руб. за некалькі хвілін самага здаровага хлапца рабілі інвалідам: пракалывалі вушы, пах, некаторыя вырывалі сабе ўсе зубы...

Адным словам, гэта быў агідны малюнак дзікасьці і трусасьці.

Чаму так рабілася? Чаму прызыўнікі імкнуліся напіцца да чорцікаў, пакалечыць сябе? А таму, што служба ў царскай арміі была свайго роду катаргай. На 3-4 гады трэба было стаць у поўным сэнсе гэтага слова нявольнікам дзікай, барбарскай дысцыпліны і муштру, «інародцам» трэба было зносіць ганебны нацыянальны ўціск; салдат ня ведаў, чаго ён ідзе ў армію, што будзе абараняць.

⁂

Зараз аб мінулым дзікунстве засталіся толькі ўспаміны. Савецкая моладзь добра ведае, дзеля чаго яна ідзе ў Чырвоную армію. Яна ідзе туды,каб вывучаць вайсковыя веды, яна ідзе туды навучацца абараняць сваю краіну ад нападу сваіх клясавых ворагаў-капіталістаў; наш прызыўнік ведае, што Чырвоная армія--гэта школа, дзе ён можа атрымаць культурнае і палітычнае выхаваньне. У Чырвонай арміі ён знойдзе таварыскі прыём, у асобе каманднага складу чырвонаармеец знойдзе сваіх старшых і вопытных таварышоў.

⁂

Клюб Карла Маркса да адказу папоўнен прызыўнікамі. Уважліва слухаюць даклад аб міжнародным становішчы.

На тварах напісана сур'ёзнасьць і разуменьне перажываемага моманту.

— Сусьветная буржуазея імкнецца задушыць вогнішча рэвалюцыі--Савецкі Саюз; яна імкнецца разграміць краіну, дзе ўлада знаходзіцца ў руках рабочых і сялян.

Прызыўнік! У тваіх руках знаходзіцца абарона сацыялістычнае бацькаўшчыны---Савецкага Саюзу! Са зброяй у руках ты павінен абараняць заваёвы Кастрычніка, абараняць інтарэсы рабочае клясы і сялянства. А таму трэба быць дысцыплінаваным і сьвядомым чырвонаармейцам, трэба ўпарта вывучаць вайсковыя веды...

— Мы гатовы! адказалі прызыўнікі, як адзін станем на абарону Савецкага Саюзу!

К.

Линейная калибровочная мишень LRT-BE4-V2

Міжнародны юнацкі дзень.

ПАД ШТАНДАРАМ КІМ'у.

Ленінскі Камсамол Беларусі.

«...Замежны камсамолец раскідвае праклямацыі, змагаецца з фашыстамі, арганізоўвае забастоўкі. Мы падымаем прадукцыйнасьць працы, вучымся эканоміць і быць добрымі гаспадарамі. Усё гэта—адна справа, адны зьвеньні сусьветнай пралетарскай рэвалюцыі»—гэтак сказана ў адным з лёзунгаў да міжнароднага юнацкага дню.

І вось сеньня, у дзень МЮД'у, дзень «сусьветных маштабаў», мы пабачым, як камсамолія Беларусі вучыцца.

* * *

Заваюем балотныя прасторы!—вось які кліч, ад легкай рукі Цэнтральнага Камітэту ЛКСМБ, нясецца па ўсіх вясковых камсамольскіх ячэйках.

Ёсьць дзедаўская даўнейшая расейская пагаворка, што «Наша земля велика і обильна, а порядка в ней нет».

Кастрычнік 1917 году на нашу зямлю навёў парадкі, але яшчэ шмат і шмат нам прыдзецца працаваць над тым, каб на зямлі (не ў пераносным, а ў сапраўдным сэнсе гэтага слова) устанавіць добрыя парадкі.

Зараз над заваёваю балотных прастораў, апрача дзяржаўных устаноў, працуе шэраг мэліарацыйных таварыстваў (у 1923 годзе было 254 мэліарацыйныя таварыствы, а ў мінулым годзе ўжо 560).

Але ўсё гэта—капля вады ў моры, гэтага мала.

Нам трэба заваяваць балота.

Добрымі словамі, прыгожай пісанінай гэтага ня зробіш.

Патрэбна ўпартасьць і энэргія.

Зараз камсамольскія ячэйкі пачынаюць прымаць дзелавыя практычныя захады для ўзмацненьня ўдзелу моладзі ў мэліарацыйных таварыствах.

Найпрыгажэйшая паэмай, напісанай ня вершамі, а ўзмахам рыдлёвак, не радкамі, а шэрагам пракопаных канаў, на «паперы»—асушаным балоце—здаюцца расказы аб тым, як скуратаўскія камсамольцы падштурхнулі справу мэліарацыі.

Скураты—звычайная вёска аднаго з раёнаў Меншчыны. У 1925 годзе, калі арганізавалася камсамольская ячэйка, хлопцы паслалі ліст т. Крупскай, прасілі літаратуры.

Вялікая была радасьць, калі ў адказ на гэты ліст атрымалі бібліатэку ў 170 розных кніжак.

Побач са Скуратамі—вялікае, дзікае балота.

Захапіла думка: арганізаваць-бы вось і нам мэліарацыйнае таварыства.

Некалькі разоў пытаньне абгаварвалася, па прапанове камсамольцаў, на сходах.

Урэшчэ ўпартасьць моладзі атрымала перамогу: таварыства было арганізавана.

І пацяклі дні і тыдні цяжкай работы.

Скуратаўскія балоты існуюць тысячагодзьдзі. Але топкая векавая ўлада балот была пераможана арганізаванасьцю і настойлівасьцю: ужо асушана 24 дзесяціны балота, ды ў дадатдак 15 дзесяцін раскарчавана.

За асушаны вучастак скуратаўцы атрымалі прэмію ў 350 рублёў.

Справа скуратаўцаў яшчэ цікава і ў тым, што ім увесь час прыходзіцца весьці барацьбу з кулакамі, якія робяць усё для таго, каб перашкодзіць асушку балот (нішчаць застаўкі пазастаўляў, каб ня было магчымасьці пушчаць ваду з канаў і г. д.).

Кулачко злуецца, а... таварыства, на чале якога знаходзіцца моладзь, робіць сваю справу.

Скуратаўцы—толькі адзін з першых атрадаў тых вялікіх «мэліарацыйных» палкоў моладзі, якія ўжо ідуць на заваёвы балот!

* * *

«У летнія дні сонца спальвае цені», як казаў адзін пісьменьнік, а ў наш час будзённая праца няпрыкметна, хутка змывае дні.

Праглядаеш «баявыя сходкі»—лісты з месц і дзівуешся як шмат робіцца.

Вось аб чым кажа сухая мова фактаў:

Прудкоўская ячэйка (Чавускі раён). Думку аб пабудове новай школы камсамольцы прапанавалі на культкамісіі сельсавету, а пасьля і на пленуме савету. Школа адбудавана, пры чым да яе пабудовы неравозкі матар'ялаў была прыцягнена беспартыйная моладзь.

Барсукоўская ячэйка (Кармянскага раёну). Культасьветная камісія сельсавету пад кіраўніцтвам і пры дапамозе камсамольцаў разгарнула працу па падпісцы на газэты сярод насельніцтва—у выніку на 4 двары выпісваецца адна газэта.

Куракаўшчынскі сельсавет (Кармянскі раён). Культасьветкамісія с.-с. (старшыня яе камсамолец) адчыніла пры сельсавеце куток «сяброў газэты», у якім налічваецца 23 чалавекі, сабрала бібліатэку, праводзіць чыткі газэт і гутаркі.

Калуская ячэйка (Хоцімскага раёну). Ячэйка праз культкамісію арганізавала тыднёвыя сельска-гасп. курсы.

Латыгаліцкі сельсавет (Халопеніцкі раён). Камсамольцы паднялі пытаньне ў сельсавеце аб адчыненьні хаты-чытальні—зараз хата-чытальня працуе.

Вось факты. Прыклад таго, як трэба вырашаць агульную задачу культурнага будаўніцтва.

Па Бялыніцкім раёне, дзякуючы энэргічнай працы камсамольцаў, завярбована 100 новых пайшчыкаў.

150 пайшчыкаў завербавала Куракаўская каапэрацыйная камісія, у працы якой прымала ўдзел ячэйка камсамолу.

У Забелышанскім сельсавеце праз гаспадарчую камісію ячэйка сумесна з сельсаветам прыцягнула сялянства да арганізацыі мэліарацыйнага тав-ва.

Самулкаўская ячэйка ў часе пасяўной кампаніі вытрабавала радавую сялку—увесь пасёлак засяваў поле машынаю.

Ня менш дасягненьняў і ў горадзе, у рабочых хлапцоў.

Па прапановах камсамольцаў, у мясцкоме шляху і матар'яльнай (Менск) зрабілі шмат добрага ў галіне рацыяналізацыі.

У Віцебску, ячэйка акулярнай фабрыкі дабілася зьнішчэньня браку, па прапанове камсамольцаў была наладжана лепшая апрацоўка апраўы для акуляраў.

Прыкмецілі камсамольцы швэйнай фабрыкі «Прафінтэрн» (Віцебск), што псуюцца машыны ад масла (якім абліваюць машыны)—далажылі адміністрацыі і недахоп быў зьнішчаны. Яны таксама дабіліся скарачэньня штатаў, узьнялі пытаньне аб тым, як лепш накаляць уцюгі і аб лепшай ўстаноўцы машын.

Камсамольцы «Мэтпрому» № 3—унесьлі прапанову аб увядзеньні тачак, што дало магчымасьць хутчэйшага прывозу паўфабрыкату і зьнізіла процант прастою рабочых.

Камсамольцы фабрыкі «Самаход» унесьлі прапанову аб арганізацыі групавой працы, што дало павялічэньне вытворчасьці і якасьці выпрацоўваемага абутку.

У Рэчыцкай камсамольскай арганізацыі некаторыя ячэйкі ніколі не праходзяць паміж нядысцыплінавасьці і дрэнных адносін да працы, актыўна ўдзельнічаюць у вытворчым жыцьці.

Так, на гвазьдзільна-вінтавым заводзе «Інтэрнацыянал» камсамолец Іцкаў Рыгор—унес прапанову аб замене нафты салам, пры змазцы дроту ў гвазьдзільным цэху. Ён дадумаўся, што гэта дасьць меншую амартызацыю і паляпшэньне якасьці прадукцыі. Яго прапановы былі прыняты.

Па прапанове камсамольца Гарэліка («Інтэрнацыянал») уведзена навізна ў абточцы шнэкал на фрэзарным станку—дзякуючы чаму замест ранейшых 12 гадзін, на вытачку адной шнэкалы ідзе 2 гадзіны.

* * *

Бягуць карусельлю дні. Расьце і мацнее на бальшавіцкіх дрожджах камсамолія Беларусі, камсамолія СССР.

А поруч, бок аб бок, за 20-30 вёрст, мяжа, Заходняя Беларусь.

А ў нас—Асінастрой, барацьба з гнілымі балотамі, унівэрсытэт.

Там—могілкі, дэфэнзыва, цюрэмны «унівэрсытэт»...

... Бягуць дні. Расьце Савецкая Беларусь і бадзёрасьцю напаўняе нас.

А. К.

„За Савецкую Беларусь".

А. ЧАРВЯКОЎ. Выданьне гістпартаддзелу ЦК КП(б)Б. 1927г.

Кніга «За Савецкую Беларусь» не зьяўляецца мэмуарамі т. Чарвякова у якіх бы ён апавядаў аб сваім удзеле і аб ролі іншых асоб у барацьбе за Савецкую Беларусь. Яшчэ не надышоў час для мэмуараў, але ўжо зараз ёсьць вялікія патрэбы ў належным матар'яле, які даў-бы малюнак барацьбы за Савецкую Беларусь. Надыходзячая дзесятая гадавіна Кастрычнікавай рэвалюцыі асабліва востра ставіць пытаньне аб вялікім голадзе ў друкаваным матар'яле, які-б гаварыў аб вялікай дзесяцігадовай барацьбе беларускіх працоўных масаў. Матар'ялы, якія раскіданы на беларускіх газэтах і часопісях, ня могуць здаволіць шырокіх масаў таму, што яны ўжо зараз для масы недаступны, бо іх цяжка знайсьці. Кніжка т. Чарвякова—аднаго з актыўных барацьбітоў за Савецкую Беларусь, значна зьмякчае той недахват, які ўвесь час назіраўся.

«Чалавечае грамадзтва ў бягучы момант знаходзіцца на перагібе сваёй гісторыі, у паласе сусьветнай Кастрычнікавай рэвалюцыі, пачатак якой палажыла Кастрычнікавая рэвалюцыя ў б. Расіі. Сусьветны Кастрычнік—вось сэнс тых рэвалюцыйных падзей, сьведкамі і ўдзельнікамі якіх зьяўляемся мы, людзі сучаснасьці» (стр. 14). На гэтым перагібе тэрыторыя Беларусі цалкам захоплена была імпэрыялістычнай вайной. На адной частцы (заходняй) знаходзілася нямецкая армія, якая кулямётамі і агнём прыдушвала якія-б то ні былі спробы масавага руху, а на другой частцы (усходняй) знаходзілася страціўшая бояздольнасьць старая царская армія. Тыя ўмовы, у якіх жыла перадкастрычнікавая Беларусь, умовы страшэннага сацыяльнага і нацыянальнага прыгону, калі,—

> „гарады, вёскі, мястэчкі Беларусі былі ў значнай меры зруйнаваны. Сялян царызм высяляў у Расію, каб паказаць усяму сьвету, што народ выяжджае, бо ня хоча застацца з акупантамі; яўрэяў высялялі, бо царскі ўрад, каб скінуць віну за свае няўдачы з сваіх плеч, распаўсюджваў думкі, што яўрэі прадаюць немцам расійскую армію, шпіёняць, перавозяць праз фронт золата і г. д." (стар. 31);

Калі,—

> „усё тое, што так ці інакш напамінала аб Беларусі і яе гаротных жыхарох гораду і вёскі, перасьледвалася, усіх тых, хто падымаўся на абарону матар'яльнага становішча, а таксама нацыянальных, культурных асаблівасьцяў Беларусі—каралі, або прагалялі. Так шыбельніцамі, царквой, ды казармай царская Расія імкнулася зьнішчыць Беларусь, як самабытную краіну", (стар. 17—18).

і зусім зразумела, што ўсё гэта наклала велізарны адбітак на ўсё пасьлякастрычнікавае разьвіцьцё рэвалюцыі на Беларусі.

Спэцыфічныя гістарычныя ўмовы Беларусі зрабілі, што ў момант рэвалюцыі на тэрыторыі Беларусі было вельмі мала беларусаў-бальшавікоў, якія-б змаглі на сваёй роднай мове растлумачыць беларускаму селяніну (а прамысловага пралетарыяту ў нас было вельмі мала) увесь сэнс і значэньне рэвалюцыі і ў якім напрамку яна павінна разгортвацца.

Барацьба, ці па «сацыялістычным ці буржуазна-дэмакратычным» шляху пойдзе рэвалюцыя, тут прымала больш востры і рашучы характар. Тав. Чарвякоў у главах «Беларусь перад Кастрычнікавай рэвалюцыяй» і «Кастрычнік на Беларусі» дае правільны марксысцкі аналіз эканамічнага і палітычнага стану Беларусі і барацьбы, якая разгортвалася паміж буржуазеі (абшарнікамі, дваранствам, генэралітэтам, прамыслоўцамі, банкірамі, папамі), якія імкнуліся ўмацаваць буржуазны лад, і рабочае клясы і сялян, якія ў большасьці сваёй ішлі за бальшавікамі, стварыўшымі магутную бальшавіцкую арганізацыю на заходнім фронце і вобласьці і змагаўшыміся за рэвалюцыйную ўладу, за Саветы.

Правільнае месца тав. Чарвякову адводзіць Беларускаму Нацыянальнаму Камітэту, які быў створан пасьля Лютаўскай рэвалюцыі. Ён стаяў на звычайнай буржуазна-дэмакратычнай пляцформе і, хоць ня меў значнага ўплыву, але ён «рушыў зьбіраньне нацыяналістычных сіл». Контр-рэвалюцыйны характар гэтага Беларускага Нацыянальнага Камітэту пачаў выяўляцца ў апошнія месяцы перад Кастрычнікам, калі, прыкрываючыся рэвалюцыйнымі фразамі, ён пачаў навакол сябе згуртоўваць сялянства і сялянскую інтэлігенцыю, каб накіраваць іх супроць Саветаў, супроць сацыялістычнай рэвалюцыі.

Асабліва контр-рэвалюцыйнасьць Беларускага Нацыянальнага Камітэту і Беларускага Абласнога Камітэту выявілася пасьля Кастрычніка. У той час, як першы—БНК—высунуў вельмі туманную, блытаную і нявыразную праграму «дэмакратычнай дзяржаўнай незалежнасьці Беларусі», другі—гэта значыць, Беларускі Абласны Камітэт, як ня веруючы ў магчымасьць будаўніцтва сацыялізму, «ні ў якім разе не дапускаў аддзяленьня Беларусі ад дэмакратычнай-жа гэта значыць буржуазнай Расіі».

На працягу ўсёй сваёй кніжкі аўтар крок за крокам высьвятляе ўсю ролю камуністычнай партыі, як адзінага арганізатара і кіраўніка беларускіх працоўных масаў на шляху да іх вызваленьня і стварэньня вольнай Савецкай Беларусі. З сапраўдным скальпэлем хірурга аўтар аналізуе барацьбу беларускіх нацыяналістычных арганізацый з савецкай уладай. Жаданьне выкарыстаць нацыянальнае пытаньне для барацьбы супроць рэвалюцыі—было галоўным пунктам дзейнасьці ўсякіх нацыянальных цэнтраў і камітэтаў. Аўтар гэта асабліва выразна выяўляе, разглядаючы Кангрэс, які адбыўся 8 сьнежня 1917 году. Агульная варожасьць да савецкай улады, да пралетарскай рэвалюцыі злучыла ўсе нацыяналістычныя сілы. Тое, што яны хавалі ад мас, прыкрываючыся рэвалюцыйнымі фразамі, з асаблівай відавочнасьцю выявілася на Кангрэсе.

> „Саветы для кіраўнікоў беларускага нацыянал-дэмакратычнага руху служылі толькі для таго, каб праз іх заваёўваць уплывы на рабочых і сялян. Кангрэс гатоў быў прыняць савецкую афарбоўку, каб замацаваць сваю буржуазна-дэмакратычную пазіцыю. Гэта відаць з першага пункту пастановы зьезду, дзе гаворыцца, што, „замацоўваючы рэспубліканскі дэмакратычны лад у межах Беларускай зямлі, зьезд пастанаўляе зараз-жа стварыць орган краёвай Улады ў асобе Ўсебеларускага Савету Сялянскіх, Салдацкіх і Рабочых Дэпутатаў". У гэтай пастанове, як у люстры, адбіваецца ня шчырасьць, але контр-рэвалюцыйная сутнасьць Кангрэсу: Кангрэс стварае краёвую ўладу—Савет—не для таго, каб забясьпечыць праз Саветы магчымасьць рабочым і сялянам ступіць на шлях сацыяльнай рэвалюцыі, але каб замацаваць рэспубліканскі, дэмакратычны, г. зн. буржуазны лад".

Заслугай аўтара рэцэнзуемай кніжкі, зьяўляецца тое, што ўпяршыню ён дае правільны марксысцкі аналіз Кангрэсу. Ён даказвае ўсю беспадстаўнасьць доказаў нябожчыка т. Бурбіса, што «з прадстаўнікоў кадэцкай партыі і абшарнікаў ня было аніводнага дэпутата» на Кангрэсе, у час, калі ў яго працах прымалі ўдзел ксяндзы, папы, сярод кіраўнікоў Кангрэсу былі гэткія дзеячы, як Аляксюк ды іншыя, якія зусім блізка стаялі да абшарнікаў. Аўтар правільна даводзіць, што «Кангрэс быў супроць Саветаў, супроць пралетарскай рэвалюцыі, супроць клясавых інтарэсаў рабочых і сялян» ня гледзячы на тое, што ён ухваліў рэзалюцыю аб неабходнасьці склікаьня Ўсебеларускага Зьезду Саветаў.

Прыводзячы задачы, якія былі высунуты камуністычнай партыяй (бальшавікоў) Беларусі, вырашэньне якіх сацыяльна, нацыянальна і культурна адрадзіла Беларусь, аўтар вызначае характэрныя адзнакі Савецкай Беларусі, як дзяржавы, створанай працоўнымі масамі Беларусі пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі на падставе ленінскай фармулёўкі аб значэньні Савецкай дзяржавы ў пэрыяд, пераходны ад капіталізму да сацыялізму.

> „Савецкая Беларусь ёсьць самая дэмакратычная дзяржава для працоўных, бо яна яднае навакол сябе рабочых і сялян, усіх прыгнечаных, усіх эксплёатаваных супроць буржуазеі, яна, такім чынам, зьяўляецца арганізацыяй агромністай большасьці для панаваньня над меншасьцю.
>
> Савецкая Беларусь, зьяўляючыся нацыянальнай савецкай дзяржавай, у той-жа час ёсьць глыбока інтэрнацыянальнай, бо яна зьнішчае ўсялякае нацыянальнае прыгнечаньне, імкнецца забясьпечыць супрацоўніцтва ўсіх нацыянальнасьцяў, іх вольнае разьвіцьцё і ўдзел у сацыялістычным будаўніцтве.
>
> Савецкая Беларусь, зьяўляючыся работніцка-сялянскай дзяржавай, у той-жа час ёсьць арганізацыя дыктатуры пралетарыяту, г. зн. яна сваёй набудовай забясьпечвае авангарду працоўных—пралетарыяту—найбольш арганізаванага і сьвядомага аддзелу працоўных, кіраўніцтва ўсімі прыгнечанымі ды эксплёатаванымі".

Пераходзячы да аналізу заваёў Кастрычнікавай рэвалюцыі, аўтар на працягу двох глаў „Сацыялістычнае будаўніцтва Савецкай Беларусі" і «Вырашэньне зямельнага пытаньня», у гэтых сухіх статыстычных выкладах і амаль гэтак-жа сухіх і вельмі глыбокіх па свайму зьместу тлумачэньнях дае «найпрыгажэйшую гістарычную музыку ўзрастаючага сацыялізму» у раней прыгнечанай і зьняволенай Беларусі.

Зямля і лясы, фабрыкі і заводы, перайшоўшыя ў рукі працоўных масаў, дзякуючы больш рацыянальнаму карыстаньню, пры савецкай уладзе даюць куды больш матар'яльных багацьцяў, чымся яны давалі раней. Рост ураджаю збожжа, паступовае і бязупыннае павялічэньне засеву культурных траў, сельска-гаспадарчы крэдыт, арганізаваны ўладай, шырока і глыбока разгорнутая мэліарацыйная справа, каапэраваньне 22,5 проц. усіх сялянскіх гаспадарак, бязупынны рост асноўнага і зваротнага капіталу дзяржаўнай прамысловасьці, павялічэньне вырабу прамысловасьці, рост прадукцыйнасьці працы і зарплаты рабочых,—усе гэтыя факты шмат ілюстраваныя ў кніжцы, даюць поўны малюнак усёй перавагі савецкай сыстэмы над капіталістычнай і цалкам пацьвярджаюць асноўную думку і сэнс Кастрычніка, што беларускаму рабочаму і селяніну было за што змагацца і ёсьць што абараняць у выпадку вайны.

Кніжка «За Савецкую Беларусь» будзе лепшым адказам усім тым, хто ставіць пытаньне, за што працоўныя масы будуць змагацца з буржуазеяй у выпадку нападу, ці даў ім што-небудзь Кастрычнік? У гэтым і асноўная вартасьць рэцэнзуемай кнігі, што яна на вопыце Беларусі даказвае ўсю правільнасьць ленінскага падыходу да вырашэньня нацыянальнага і сацыяльнага пытаньня ў гэткай краіне, як Беларусь, дзе нацыянальныя ўзаемаадносіны асабліва заблытаны. Аўтар кніжкі правільна даводзіць, што толькі камуністычная партыя, злучыўшы разам пытаньне і сацыяльнага і нацыянальнага адраджэньня Беларусі ў складзе вольнага СССР, здолела павялічыць матар'яльны і культурны ўзровень беларускіх працоўных мас і стварыць тую форму беларускай дзяржаўнасьці—Савецкая Беларусь,—якая забясьпечыла Беларусі пачэснае месца сярод іншых вызваленых народаў.

Досыць значнае месца аўтарам адведзена беларускаму пытаньню па-за межамі Савецкіх Рэспублік. Сацыяльны і нацыянальны зьдзек над беларускімі працоўнымі ў Заходняй Беларусі з асаблівай відавочнасьцю паўстае пасьля прыведзеных аўтарам асобных фактаў і прыкладаў з белапанскага панаваньня ў заходняй Беларусі.

> „Мы бачым, што ў Заходняй Беларусі эканамічнае прыгнечаньне сялянства, сярод якога беларусы складаюць велізарную большасьць, ідзе побач з палітычным і нацыянальным уціскам. Клясавыя супярэчнасьці між панамі—абшарнікамі і сялянствам, якія гістарычна ў мінулым пераблытваліся з нацыянальнымі, бо пан быў у большасьці паляк, а селянін—беларус, цяпер яшчэ больш абвастрыліся, дзякуючы таму, што польскі буржуазны ўрад абараняе інтарэсы польскага абшарніка і праводзіць гвалтоўную нацыянальную палітыку супроць белар. сялянства".

Разгляд дзейнасьці асобных партый у Заходняй Беларусі, праведзены ў кніжцы, дапаможа чытачу разабрацца ў характары тых палітычных беларускіх груповак, якія дзейнічаюць па-за межамі ў розных буржуазных краінах і іх адносінах да Савецкай Беларусі. Асабліва ясна аўтар выяўляе ўсю прадажнасьць беларускіх палітычных дзеячоў (Ластоўскі, Станкевіч, Мамонька, Езавітаў і інш.), якія ў сваёй дзікай злабе да працоўных прадаваліся і прадаюцца розным дзяржавам і контрразьведкам.

Сярмяжная, абяздоленая і пакорная Беларусь, як яна малявалася рознымі пісакамі ў старыя часы, у кніжцы «За Савецкую Беларусь» паўстае, як магутная і ўпартная сіла, якая рушыць стары капіталістычны лад і традыцыі для таго, каб пабудаваць вольную Савецкую Беларусь. **Л. Каплан.**

ПАДАБЕД ЯЗЭП

Дзяўчыне—другу.

Мілы друг! ад цябе я далёка,
але йдзём да адзінае мэты,
знаем добра абое: ня лёгка
будаваць нам краіну Саветаў...

Я чытаю твой ліст. Не галосіш:
словы верай моцнаю сьвецяць.
Пішаш мне, што табе быць прышлося
старшынёю у сельскім савеце...

Чую звонкі твой голас, ня змоўкла:
срэбраструнная радасьць сваволіць.
Мілы друг! Будзь тут камсамолкай.
хай напорнасьць ня моўкне ніколі.

Будуць цяжкасьці, дружа—дзяўчына
(перашкодаў ніколі ня зьмераць).
Трэба шлях церабіць бязупынна—
пераможа імкненьне наперад.

Сьвеціць сонца і песьня ліецца;
мы ў дарогах жыцьця ня прыстанем!
Сэрца партыі гулка б'ецца
сказ сталёвы чаканіць Сталін.

ЮРКА ЛЯВОННЫ.

Сярод поля...

Сярод поля чыстага—ды асот...
Вышывала дзеванька паясок.

Сярод поля чыстага—волат-дуб...
Заглядзелась дзеванька на ваду.

Сярод поля чыстага—дзьве сасны...
Зажурылась дзеванка па адным.

«Ой, куды-ж цябе міленькі,
Занясло?..

Ці ня дарма шыю я
Паясок?..

Можа сьпіш ты дзе
У зямліцы?..

Бачу цені чорныя
На вадзіцы...

Ці ня кінуў ў ростані,
Ці ня схлусіў—

Па табе, па адным
Я журуся...

У госьці да сына.

I.

Тонкім срэбраным ланцужком пацягнулася павеска, і на станцыі ўсе заматусіліся.

Схапілася са свайго клунка і старая сялянка Матруна Дзівачыха, але чарговы па станцыі з усьмешкай кінуў ёй на хаду:

— Не сьпяшайся, бабка. Паедзеш не раней, як праз паўгадзіны.

Адсапваючыся пасьля хуткага бегу, цягнік прыліп к пэрону.

Ледзь, ледзь пасьпела знайсьці сваё месца, як калёсаногі конь зноў рушыў у дарогу. Калі-ж прастукаталі апошнія стрэлкі з калёсамі, рэйкі размову сваю завялі.

— Вы часам ня з Менску будзеце, зьвярнулася Дзівачыха да свайго суседа па купэ, тоўстага нэпмача з шырокім чалом, якое пачало расьці за конт прычоскі.

— Так, з Менску,—праткнуў ён папяросай вугал губ.

— Ну, тады пэўна вы ведаеце майго Рыгора. Ён троха вучоны... сту... сту... дэнт...

— Ня ведаю,—вышчарыўся зубным золатам нэпман. Вы думаеце, у Менску толькі адзін ваш сын студэнт?

— А я еду ў Менск, каб трохі падлячыцца,—прала далей размоўную вітку сялянка. Вельмі ўжо нягожа стала ў апошні час. Летась глядзеў мяне наш вясковы стары хвэршал. У цябе, бабка,—кажа,—ліхарадка ў кішках. Але рады ніякай ня даў. Сэрца баліць, і гэтак вельмі, вельмі млосна бывае. Можа менскія дактары дапамогуць. Ды і сына ўбачу. Ён даўно мяне кліча да сябе ў госьці.

II.

Яшчэ малым хлапцом Рыгор вельмі любіў хадзіць у царкву. Запах ад кадзіла, бліскучыя папоўскія рызы, сьпевы хору... Але ўжо ў школе ён пабачыў, што справа з богам і з жыцьцём на тым сьвеце стаіць вельмі кепска.

А ў унівэрсытэце на мэдфаку балючыя пытаньні высьвятляліся для яго раз назаўсёды. Але-ж усё-ткі, насупроць розуму, шукаў нейкай літасьці для сябе. Можа калісьці дасягненьні навукі скасуюць абавязковую сьмерць але пакуль што.

І сёньня Рыгор сьпяшыў на лекцыю па анатоміі, пасьля якой павінна было адбыцца ўскрыцьце трупа.

На двары былі ўсе прыметы вясны. Замест зімніх пусьцілі ўжо летнія вагоны конкі. Наставіўшы каўняры шуб і затуліўшыся парасонамі ад дажджу і ветру, грамадзяне пакорна пакуталі ад зьмены часоў году.

Кандуктар скамандаваў дзіцячай сьвістулькай, і коні зацокалі капытамі па бруку.

III.

У белым халаце, з рукамі ў гутапэрчавых рукавіцах, прафэсар паталёгічнай анатоміі разглядаў сэрца, якое спынілася.

І Рыгор уважна ўглядзеўся ў хворае сэрца.

Вось нейкі пяшчасны клапан, і ўся машына стоп.

Калі пачалі ўсе разыходзіцца, Рыгор падышоў да прафэсара з нейкім запытаньнем.

Зірнуў на страшны твар трупа, і ад жаху і нечаканасьці:

— Матуля мая,—толькі і вырвалася ў яго.

Прафэсар глядзеў з шчырым спагаданьнем.

— Сапраўды, трагічны выпадак. Вы ведаеце, яе, бядачку, учора паднялі ўжо мёртвую недалёка ад вакзалу. Пры ёй ня было ніякіх дакумантаў. Жаль, вельмі жаль. Я вам зараз дапамагу атрымаць дазвол на яе хаўтуры.

П. Росіч.

Культурнае жыцьцё Украіны.

I. ТЭАТРАЛЬНАЯ СПРАВА.

Украінскі тэатр на працягу часу свайго існаваньня меў некалькі спроб утварыць сапраўды мастацкія асяродкі: гэта былі такія тэатры, як М. Крапіўніцкага, Саксаганскага, ці Садоўскага. За часы рэвалюцыі згуртавалася некалькі груп актораў, якія паставілі перад сабой задачу пакончыць з тэатрам старым, „маларасійскім", з гарэлкаю ды гапаком, і ўтварыць новы, сапраўды рэвалюцыйны украінскі тэатр. Некаторыя з гэтых тэатраў зарадзіліся яшчэ да рэвалюцыі (напр. „Беразіль", ім. Франка, імя Міхайлычэнка, імя Шэўчэнка). Пасьля рэвалюцыі гэтыя калектывы актораў праводзілі сваю працу і далей, і зараз на Украіне мы маем найлепшы тэатр „Беразіль" з кіраўнікам Л. Курбасам, тэатр ім. Франка з кіраўніком Гн. Юраю. З найвялікшых тэатраў УССР, апроч „Беразіля" імя Франка, адзначым яшчэ тэатр імя Заньковецкай (у Днепрапятроўску), Адэскі драм. тэатр., тэатр імя Шэўчэнка (у Палтаве), Чарнігаўскі драм. тэатр. Франкаўскі драм. тэатр мае філію у Віньніцы, што абслугоўвае Падолію. Гэтыя вялікія тэатры часта вандруюць (па Донбасе, па Палтаўшчыне Кіеўшчыне, Падоліі).

Для лепшага абслугоўваньня правінцыі на Украіне ёсьць 8 рабсельтэатраў (Адэса, Зіноўеўск, Лохвіца, Краснаград, Прылукі, Ромны, Харкаў, Крывы-Рог). З гэтых тэатраў асабліва значных посьпехаў дасягнуў Адэскі рабсельтэатр, які ўжо тры гады абслугоўвае вёскі Адэшчыны.

Па вёсках УССР маецца шмат драматычных гурткоў; гэткія-ж гурткі ёсьць пры рабочых клюбах у гарадох і на цукраварнях. Усяго ў 1927 годзе на Украіне налічвалася каля 8 тысяч драмгурткоў, з іх блізка 7 тысяч вясковых.

Неабходна адзначыць пра ўтварэньне Украінскай Дзяржаўнай Опэры, спачатку у Харкаве, а пазьней у Адэсе і Кіеве. У гэтых опэрах амаль усе выставы праводзяцца на ўкраінскай мове, для чаго перакладзена шмат опэр нямецкіх, а таксама італьянскіх. У сваю чаргу і нашы кампазытары пішуць новыя опэры.

У Харкаве, Кіеве і Адэсе існуюць расейскі і яўрэйскі дзяржаўныя тэатры, у Харкаве, Кіеве маюцца два дзяржаўныя дзіцячыя тэатры, дзе дарослыя акторы выконваюць спэцыяльныя дзіцячыя п'есы для дзяцей школ і дзіцячых дамоў.

У тых мясцовасьцях, дзе жывуць яўрэі, палякі, немцы, альбо малдаване, выставы праводзяцца на родных мовах гэтых нацыянальнасьцяў.

Для падрыхтоўкі новых актораў, сьпявакоў рэжысэраў на Украіне існуюць музычныя драматычныя прафшколы і тэхнікумы і інстытуты. Для падтрыманьня тэатральна-харавой справы на вёсцы, Наркамасьветы выдае часопісь „Сільскій тэатр", у якім зьмяшчаюцца п'есы, ноты, словы да песень, цікавыя парады як упрыгожыць сцэну і г. д.

Часопісь выходзіць адзін раз у месяц і каштуе 30 кап.

II. КІНО.

Усёю справаю кіно на Украіне кіруе ВУФКУ, які мае ў вялікіх акруговых гарадох свае аддзелы ВУФКу, мае ў Адэсе і Ялце свое кіно-фабрыкі, у Адэсе і Кіеве два кіно-тэхнікумы, дзе навучаюцца новыя акторы і кіраўнікі кіно-справы. Ужо распачата пабудоўка ў Кіеве вялікай кінофабрыкі, якую мяркуюцца абсталяваць ня горш за замежныя.

ВУФКУ выпусьціла цэлы шэраг фільмаў з рэвалюцыйным зьместам. З ліку гэтых фільмаў адзначым: „Тарас Шэўчэнка", „Мікола Джэра", „Трыпольская трагэдыя», «Астап Бандура", „Барыслаў сьмяецца", „Бурлачка", «Сарачынскі кірмаш", „Гамбург", «Тарас Трасіла" і інш; апроч гэтага ВУФКУ увесь час рыхтуе новыя цікавыя карціны з мінулага і сучаснага жыцьця Украіны, таксама шмат выпушчана сельска-гаспадарчых агітацыйных карцін пра новыя спосабы гаспадараньня.

ВУФКУ дапамагае і кіруе працаю ўсіх перасоўных вясковых кіно-тэатраў.

ВУФКУ выдае пэрыядычны орган—часопісь „Кіно", дзе зьмяшчаюцца артыкулы аб працы ВУФКУ, высьвятляецца дзейнасьць вандроўных кіно-тэатраў на вёсцы; праз гэты часопісь чытач знаёміцца з працаю кіно па іншых рэспубліках Саюзу ды закардонам.

III. МАЛЯРСТВА.

У параўнаньні з іншымі відамі мастацтва справа малярства на Украіне пасьля рэвалюцыі разьвіваецца слаба. Толькі ў апошнія гады пачалі мастакі, скульптары і інш, гуртавацца ў свае суполкі, наладжваць выстаўкі малюнкаў, фатаграфій. З тавых суполак назавём дзьве: АРМУ—асацыяцыя рэвалюцыйнага мастацтва Украіны (у Кіеве), ды АМЧУ— асацыяцыя мастакоў Чырвонай Украіны (Харкаў).

АРМУ і АМЧУ шырока разгарнулі сваю працу, маюць філіі ў Данбасе, Адэсе, Днепрапятроўску і ў іншых месцах, завязалі сувязь з гурткамі, мастакамі —самавучкамі праводзяць працу па малярству, скульптуры, архітэктуры, мастацкай прамысловасьці, тэатральнай справе (мадэлі дэкарацый і ўбраньня).

Апошнія выстаўкі АРМУ і АМЧУ сьведчаць аб тым, што сярод членаў гэтых мастацкіх суполак ёсьць нямала таленавітых дзеячоў, якія з часам дадуць шмат каштоўнага для разьвіцьця вобразатворчага мастацтва Украіны.

ХАРКАЎ.

М. Быкавец.

ДЖЭК ЛОНДАН.

СІЛА ДУЖЫХ*).

— Я думаю, што ўсе вы хіба padурнелі,—заўважыў Зьвералоў.

— Так, мы былі запраўднымі дурнямі,—згадзіўся з ім Доўгабароды. У тыя даўнія дні рабілася шмат чаго дзіўнага. Быў, напрыклад, паміж намі Расьцяты-Нос. Ён казаў, што ўсё ідзе нядобра, і казаў, што мы робімся дужэйшымі, калі злучаем свае сілы. Ён успамінаў таксама, што калі мы першы раз заснавалі племя—лічылася правільным пазбаўляць сілы тых, хто шкодзіў ёю сваім братом, забіваючы іх і крадучы іх жанок. А цяпер,—казаў Расьцяты-Нос,—народ стаў ня дужэйшым, а слабейшым, бо сярод яго былі людзі маючыя розныя сілы, якія крыўдзілі племя. І ён называў Трохногага, у якога была сіла зямлі, Малога-Жывата—уласьніка сілы рыбнай запруды, Сьвінога-Пашчэнка з ягонаю сілай казінага мяса. Уся справа ў тым,—пераконваў нас Расьцяты-Нос,—каб пазбавіць гэтых людзёў іх злоснае сілы, прымусіць іх працаваць, усіх да адзінага і не даваць есьці тым, хто ня хоча працаваць.

Але Блашчыца запяяў тады песьню аб людзёх, падобных да Расьцятага-Носа, якія хочуць ісьці назад і вярнуцца да жыцьця на дрэвах. Расьцяты-Нос запярэчыў аднак, і сказаў, што ён ня толькі ня хоча вярнуцца да жыцьця на дрэвах, а імкнецца наперад, што сіла толькі ў аб'яднаньні, што калі-б мы злучыліся з мясаедамі, дык ня было-б вайны, ня трэ' было-б ні вартаўнікоў, ні ваякаў, што калі-б, урэшце, усе людзі працавалі, дык усім было-б даволі харчоў, і кожнаму чалавеку трэ' было-б працаваць ня болей дзьвёх гадзін у дзень.

Тады Блашчыца запяяў іншоў. Ён пяяў, што Расьцяты-Нос—гультай. Ён сьпяяў таксама песьню аб пчолах. Гэта была дзіўная песьня, і ўсе, хто яе слухаў, зрабіліся п'янымі, быццам напіліся наймацнейшага вагністага піцьця. Песьня гэта расказвала пра рой працоўных пчол і пра зладзейку—асу, якая жыла разам з пчоламі і крала ад іх мёд. Аса не хацела працаваць сама, і да гэтага-ж падбурвала пчол, ды радзіла ім здружыцца з мядзьведзямі, якія, як яна казала, ня толькі ня кралі мёду, але і былі запраўднымі сябрамі пчол. І ўсе, хто слухаў песьню Блашчыцы, разумелі, што рой—гэта племя Марской Даліны, мядзьведзі—мясаеды, а гультайка-аса—гэта Расьцяты-Нос. Калі Блашчыца пяяў аб тым, як пчолы слухалі асу, аж пакуль яна амаль што не загубіла ўвесь рой, народ узбурана гудзеў і злаваўся, а калі Блашчыца сьпяяў аб тым, што добрыя пчолы, урэшце, паўсталі і па сьмерць забілі зладзейкуасу—людзі сталі падымаць з зямлі каменьні і забілі Расьцятага-Носа на сьмерць. І было сярод тых, што кідалі ў яго каменьні, ня мала бедняков, якія шмат працавалі і цярпелі голад.

Ня гледзячы на страшную сьмерць Расьцятага-Носа, знайшоўся ўсё-ж чалавек, які адважыўся ўстаць і выказаць усё, што ён думаў. Гэта быў Валасаты-Твар. «Дзе сіла дужых?—пытаўся ён у нас.—Мы дужыя толькі ўсе разам, і толькі супольнымі сіламі здолеем перамагчы і Твар-Тыгры, і Трохногага, і Сьвінога-Пашчэнка і ўсіх тых, хто нічога ня робіць, але шмат есьць, і ўсіх тых, хто аслабляе нас і крыўдзіць сваёю злою і разбураючай уладай. Людзі, якія ня хочуць альбо ня ўмеюць аб'яднацца, заўсёды трапляюць у ярмо да тых, хто ўмее выкарыстаць сваю сілу. Калі-б чалавек, які першы адкрыў вартасьць і карысьць ужываньня агню, выкарыстаў сваю сілу, дык усе мы былі-б сёньня яго нявольнікамі, як цяпер мы нявольнікі Малога-Жывата, які знайшоў вартасьць і карысьць рыбнай запруды, і тых людзёў, якія патрапілі заўладаць зямлёю, гадаваць коз і рабіць моцнае піцьцё. Раней, браты, мы жылі на дрэвах, і ніхто з нас ня быў бясьпечны.

Але цяпер мы ўжо не нападаем адзін на аднаго,—мы аб'ядналі свае сілы. Дык пакіньма-ж біцца з мясаедамі, злучым нашу сілу з іхняй сілай, а тады мы будзем дужыя запраўды і будзем разам забіваць ваўкоў, мядзьведзяў і дзікіх сабак, разам будзем пасьвіць сваіх коз на горных схілах і сеяць збожжа ды карэньні па ўсіх горных далінах. І ў той час у нас будзе гэткая сіла, што ўсе зьвяры пачнуць уцякаць ад нас і пагінуць. Тады ніякая сіла ня зможа нас, бо сіла кожнага чалавека будзе сілаю ўсіх людзей на зямлі.

Так казаў Валасаты-Твар, а яны забілі яго, бо, як яны казалі нам, гэта быў дзікі чалавек, які хацеў вярнуцца да даўных часоў і жыць на дрэвах.

Дзіўныя рэчы рабіліся тады, вельмі дзіўныя. Як толькі зьяўляўся чалавек, які імкнуўся наперад, усе тыя, што стаялі на даным месцы, пачыналі крычаць, што ён хоча вярнуцца да старога жыцьця, ды што яго трэба забіць. І беднякі памагалі пабіваць гэткіх людзёў каменьнямі, і былі дурнямі. Так, усе мы былі дурнямі, апрача тых, хто заплываў салам і не працаваў. Дурняў называлі разумнымі, а разумных пабівалі каменьнямі. Працоўныя ня мелі чаго есьці, а людзі, якія нічога не рабілі, аб'ядаліся.

А тымчасам племя слабела што-раз болей. Нашыя дзеці былі кволыя і слабыя. А дзякуючы таму, што мы ніколі ня мелі даволі харчоў, каб есьці дасыта, сярод нас зьявілася нейкая пошасьць і мы мёрлі, як мухі. Аб гэтым даведаліся мясаеды і напалі на нас. Мы залішне часта пад правадырствам Твару-Тыгры пераходзілі мяжу і забівалі іх, і вось цяпер яны прышлі да нас з крывавай помстай. Мы былі заслабыя, каб абараніць высокі мур. І ворагі выразалі ўсё племя, за вынятками некалькіх жанчын, якіх яны забралі з сабою. Мне і Блашчыцы ўдалося ўцячы. Я хаваўся ў лясных гушчах, наляваў на дзікіх зьвяроў і больш не галадаў. Праз нейкі час я ўкраў у мясаедаў жонку і жыў разам з ёю ў пячорах на высокіх гарах, дзе мяне не маглі знайсьці. У мяне было тры сыны, і кожны з іх украў у мясаедаў жонку. А рэшту вы ведаеце, бо ці-ж вы ня сыны маіх сыноў?

— А як Блашчыца?—спытаўся Зьвералоў.

— Што з ім сталася?

— Ён пайшоў жыць да мясаедаў і зрабіўся песьняром іх правадыра. Ён цяпер стары ўжо, але пяе тыя самыя песьні, і калі хто-колечы паўстае, каб ісьці наперад, ён пяе аб тым, што гэты чалавек варочаецца ў прошлае і хоча жыць на дрэве.

Доўгабароды запусьціў руку ў труп мядзьведзя і пачаў абсмактваць сваімі бяззубымі сківіцамі сала з кулака.

— Калі-колечы—сказаў ён, абціраючы пальцы аб свае бакі,—усе гультаі і дурні памруць, тады ўсе чэсныя і разумныя пойдуць наперад. Яны знойдуць тайну сілы дужых, злучаць свае сілы ў адно, і ўва ўсім сьвеце ні адзін чалавек ня будзе біцца з другім. На мурох ня будзе ні ваякаў, ні вартаўнікоў, якія носяць зброю. Усе дзікія зьвяры загінуць, і—як казаў Валасаты-Твар,—козы будуць бясьпечна пасьвіцца на горных схілах, а ўсе высокія горныя даліны будуць засеяны збожжам і засаджаны гароднінай. І ўсе людзі будуць братамі; ніхто ня будзе ляжаць гультаём на сонцы і жывіцца чужою працай. Але ўсё гэта станецца толькі тады, калі ўсе дурні памруць і ня будзе больш сьпявакоў, якія стаяць на адным месцы і пяюць песьню аб пчолах. Пчолы ня ёсьць людзі.

(*Канец*).

---

*) Гл. 199 «С. Б.» №.

Удзел шэфаў у перавыбарах дэлегацкіх сходаў на вёсцы.

Для прапрацоўкі пытаньня аб удзеле шэфаў у правядзеньні кампаніі перавыбараў дэлегатак-сялянак, па ўсіх гарадзкіх раёнах Менску праводзяцца нарады старшынь выканаўчага бюро шэфтаварыстваў і жансэкцый.

Нарада шэфаў Ляхаўскага райкому, якая адбылася 31 жніўня, паставіла перад шэфскімі арганізацыямі наступныя канкрэтныя задачы:

Прыняць удзел у правядзеньні ў пэрыяд верасьня сельскіх канфэрэнцый сялянак, на абвестцы дню якіх стаць пытаньні: міжнароднае становішча і ўдзел сялянкі ў абароне СССР і перавыбары дэлегатак,—па магчымасьці пасылаючы лепшых таварышоў у якасьці дакладчыкаў.

Дапамагчы сельячэйкам пры правядзеньні самых перавыбараў і ўрачыстых выпуску дэлегатак.

Усю працу праводзіць на аснове плянаў РК і ячэек, ухіляючыся ад паўтарэньня памылак мінулага году,—калі асобныя шэфы выбіралі дэлегатак бяз вучоту магчымасьці іх абслугоўваньня (Самахвалавіцкі раён).

У працэсе працы дэлегацкіх сходаў—дапамагчы сельячэйкам у іх абслугоўваньні. Што-ж датычыцца самастойнага сыстэматычнага абслугоўваньня, дык гэтае пытаньне павінна быць пагоджана ў кожным паасобным выпадку з райкомамі на мясцох.

Праводзячы гэтую працу, трэба, каб выяжджаючыя таварышы-шэфы асьвятлялі ход падрыхтоўчай працы перавыбараў на вёсцы ў друку.

Андрэйчычаў

Лінейная калібровочная мішень LRT-BE4-V2

Ад лютага да Кастрычніка.

(Хроніка гістарычных падзей).

22 жніўня (4 верасьня).

— „Пролетарий" надрукаваў артыкул «Палаца правакацыі», у якой даводзіцца, што нідзе на сьвеце буржуазея не карысталася так нагла і бязьмежна правакацыяй, як у Расеі.

«Известия» друкуюць ліст ВК румынскага фронту, Чарнаморскага флёту і Адэскага вокругу да час. ур. і УЦВК аб правакацыйных тэлеграмах, якія пасылае стаўка аб фронце.

— Увечары ў Смольным інстытуце адбылося пасяджэньне прадстаўнікоў фабр.-зав. к-таў і прафсаюзаў. З дакладам ад УЦВК выступіў Мазурэнка, які адзначыў небясьпеку для Петраграду са ўзяцьцем Рыгі; гаворыць аб неабходнасьці аховы рабочымі заводаў.

Ларын (член Ц. С. прафсаюзаў) указвае, што палітычная ахова Петраграду рабочымі зьвязана з неабходнасьцю ажыцьцяўленьня шэрагу гарантый у тым, што рабочыя ня зьявяцца цацкай у руках контрэвалюцыянэраў.

Левін, Залуцкі і інш. указваюць, што калі УЦВК разьлічвае на петраградзкі пралетарыят ня толькі як на тэхнічны апарат, а як на сілу, што можа супроцьстаяць ворагу вонкаваму і ўнутранаму, то ён павінен зьнішчыць тую прорву, якая ўтварылася ў апошні час між УЦВК і петраградзкімі рабочымі масамі.

— Адбылося пасяджэньне палкавых камітэтаў. Абгаварваліся задачы, якія стаяць перад Петраградзкім гарнізонам у сувязі з падзеямі на Рыскім фронце.

Прынята рэзалюцыя аб прывядзеньні войск Петраграду ў поўную баявую гатоўнасьць,—а таксама прыняты рэзалюцыі пратэсту супроць жоўтай прэсы, якая няправільна асьвятляе падзеі на фронце, і супроць тэндэнцыйных паведамленьняў стаўкі аб становішчы на фронце.

— Пасяджэньне ВК Савету Сял. Д. Быхоўскі ў дакладзе прывёў агульныя лічбавыя данныя аб разьмерах аграрных непарадкаў з 1 сакавіка да 25 ліпеня. Усяго за гэты пэрыяд адбылося 1777 выпадкаў аграрных канфліктаў. 50 проц. усіх выпадкаў займаюць канфлікты па захвату насяленьнем памешчыцкай зямлі.

— У памяшканьне саюзу мэталістаў зьявіўся прадстаўнік м-ва харчаваньня і прад'явіў трэбаваньне асвабадзіць памяшканьне.

23 жніўня (5 верасьня).

— Пасяджэньне бюро ЎЦВК, на якім Разанаў агаласіў заяву ад міліцыі аб асвабаджэньні памяшканьняў, якія займае Ц. Савет прафсаюзаў і іншыя рабочыя арганізацыі. Аналёгічную заяву атрымаў саюз мэталістаў ад м-ра харчаваньня. Бюро даручыла Сокалаву знайсьці для рабочых арганізацый іншае памяшканьне.

— «Пролетарий» піша: „3-га ліпеня рабочая сэкцыя Петр. С. Р. і С. Д. абрала сваё пастаяннае бюро ў складзе 15 чалавек. Частка абраных арыштавана, частка хаваецца ад прасьледваньня „рэвалюцыйнага" ўраду. Рабочая сэкцыя павінна сабрацца безадкладна і пераабраць свой пастаянны вык. орган".

— Магілеў. Савінкаў, які назначан кіраўніком марскога мін-ва з «астаўленьнем у займаемых ім пасадах», прыехаў у стаўку, дзе меў гутарку з ген. Карнілавым (з паказаньняў Савінкава).

„Пан генэрал, я прыехаў паведаміць вам ад імя час. ур., што час. урад пастанавіў выдзеліць з Петраградзкага ваеннага вокругу г. Петраград і абвесьціць яго на ваенным становішчы, самы ж вокруг падпарадкаваць вярх. галоўнакамандуючаму"... „З прычыны магчымых непарадкаў у горадзе і дзеля аховы час. ур. я, па даручэньні міністра-старшыні, прашу ў вас конны корпус, які павінен прыбыць у Петраград у бліжэйшыя дні і паступіць у распараджэньне час. ураду»...

Генэралы Карнілаў і Лукомскі горача супярэчылі проці выдзяленьня Петраграду, маючы на мэце свае асабістыя пляны, якія выявіліся крыху пазьней.

— (З паказаньняў Керанскага):

«23 ці 24 жніўня да мяне зьявіўся член „Госуд. Думы", б. обэр-пракурор „сьвяцейшего синода" В. Н. Львоў і адзін на адзін паведаміў мне, што ён упаўнаважаны запытаць у мяне, ці буду я весьці перамовы аб рэканструкцыі час. ураду, прычым некалькі раз напіраў на тое, што ён павінен, але каму, ён не гаварыў, прывезьці той ці іншы пэўны адказ ад мяне і спасылаўся на тое, што ён зараз жа павінен выехаць. Ня ведаючы, ад каго паходзяць гэтыя паўнамоцтвы Львова, я ня лічыў для сябе магчымым адмовіцца ад далейшых перагавораў з Львовым, чакаючы ад яго больш дакладных тлумачэньняў".

ПАДРЫХТОЎКА ДА СЬВЯТКАВАНЬНЯ 10-й ГАДАВІНЫ КАСТРЫЧНІКА.

Усе ўстановы і прадпрыёмствы БССР павінны прыняць чынны ўдзел у падрыхтоўцы да сьвята Кастрычніка.

Сьвята 10-й гадавіны Кастрычніка—павінна быць сьвятам шырокіх працоўных мас, сьвятам рабочых і сялян.

Даклады з месц.

Цэнтральная юбілейная камісія 3-га верасьня заслухала даклады Менскай і Віцебскай акруговых юбілейных камісій, Наркамасьветы, Дзяржкіно, ВСФК і інш. арганізацый.

У працы акруговых камісій да гэтага часу няма канкрэтных вынікаў. Камісіі ня вышлі яшчэ з фазы арганізацыйных пытаньняў.

Інфармацыйны даклад Наркамасьветы нічога канкрэтнага ня выявіў. Было паведамлена толькі аб тым, што зроблена ў галіне падрыхтоўкі да новага навучальнага году. Ні ў галіне мэтадычнай, ні ў галіне выданьня плякатаў, якія сьведчылі-б аб росьце культурнага будаўніцтва, нічога амаль ня зроблена. Наркамасьветы ня выдаў ніводнага сьпеўніка, ніводнай дзіцячай п'ескі, не распрацаваў пляну, як належыць правадзіць Кастрычнікавыя ўрачыстасьці ў хатах-чытальнях і інш. палітасьветных установах.

У абмене думкамі па ўсіх дакладах падкрэслена неабходнасьць актыўна распачаць падрыхтоўку да сьвята. Трэба напружыць усе сілы, каб уцягнуць у падрыхтоўку сьвяткаваньня шырокія колы рабочых і сялян; трэба мабілізаваць усе сілы, каб наша вёска заняла пачэснае месца ў гэтым сьвяце.

Але ці толькі гэта ў нас ёсьць? Ва ўмовах БССР шырока разгарнулася разьвіцьцё нацыянальных культур: мы маем шэраг дасягненьняў у галіне земляўпарадкаваньня яўрэяў і г. д. Усе гэтыя дасягненьні трэба падагуліць і выявіць.

Сьвята Кастрычніка павінна мець пампезны характар; яно павінна паказаць, што дасягнулі працоўныя масы за 10 год дыктатуры пралетарыяту.

СУД.

Буду дзейнічаць „па-начальніцку".

Да члена сельсавету в. Дуброўка, Пухавіцкага р. Язэпа Ліпеня зьявіўся грамадз. Рыгор Гайдукевіч і заявіў, што ў яго украдзена барана з жалезнымі кляцамі, і што ў гэтай пакражы ён падазрае Алеся Ляневіча, які некалькі кляцоў даў шаўцу Зяньковічу за папраўку ботаў.

— Добра,—сказаў Ліпень,—я хутка раскрыю гэту пакражу. Я буду дзейнічаць „па начальніцку"—ня будзе прызнавацца Ляневіч, твар паб'ю, зубы выб'ю, але барану знойдзем.

8-га лістапада 1926 году Ліпень узяў з сабой „гарачага начальніка» Ігната Булынку, які займаў пасаду вясковага вартаўніка, і разам з Гайдукевічам накіраваліся да Ляневіча рабіць вобыск. Прышоўшы да Ляневіча, Ліпень сказаў, што будуць шукаць бараны і кляцоў. Ляневіч згадзіўся на вобыск, кажучы, што ён крадзяжом не займаецца. Калі зроблены вобыск ня даў нажаданых вынікаў, Ліпень схапіў Ляневіча за грудзі і пачаў біць па твары; Булынка і Гайдукевіч дапамагалі яму і білі Ляневіча на галаве і сьпіне камяньнямі, але бараны з кляцамі з Ляневіча ня выбілі. У выніку—Ляневічу нанесены цяжкія раны.

Менскі Акруговы Суд, разглядзеўшы гэту справу, прыгаварыў члена с-с Ліпеня і вясковага вартаўніка Булынку на тры гады зьняволеньня кожнага, але, прымаючы пад увагу некаторыя акалічнасьці, зьнізіў кару да аднаго году кожнаму з суровым адмежаваньнем.

Д. К.

СУДОВАЯ ХРОНІКА.

НОЧНЫ РАБУНАК.

21-га лістапада 1926 году грам. вёскі Малая Укагода, Барысаўскага раёну Віктар Бабіцкі ноччу варочаўся з гораду Барысава. Не далёка ад 3-й будкі (каля ст. Барысаў) Бабіцкага затрымалі Ўладзімір Кабак і Рыгор Сянькевіч, скамандавалі Бабіцкаму «рукі ўверх» і адабралі ў яго 57 руб. і, апроч таго, зьнялі ватоўку.

Выяздная сэсія Менскага акруговага суду прыгаварыла Ўладзіміра Кабака, як непоўналетняга, на 1 год 6 месяцаў, а Сянькевіча—на тры гады зьняволеньня з суровым адмежаваньнем.

НЕ ПАКІНУЎ КРАСЬЦІ.

Выяздная сэсія Бабруйскага Акруговага суду ў г. Слуцку разглядзела справу жыхара в. Падлужжа, Чырвона-Слабодзкага раёну, Міхася Астапені, прычым прыгаварыла яго на 5 год зьняволеньня.

Злачынства, якое зрабіў Астапеня, па сутнасьці нязначнае, але суровасьць прыгавору тлумачыцца тым, што Астапеня па такой-жа справе ў 1924 годзе быў засуджаны на 2 гады зьняволеньня.

Адбыўшы двохгадовае зьняволеньне за кражу, Астапеня не пакінуў красьці. Ён падмовіў Антона Лагоўскага, і яны зрабілі кражу ў чайнай працкалектыву беспрацоўных у г. Слуцку.

Зладзеі зацікавіліся пераважна гарэлкай, папяросамі і цукеркамі. Паламаўшы дзьверы, злачынцы ўлезьлі ў чайную і пакралі там на 337 руб. тавараў.

Антон Лагоўскі ад сьледзтва і суда ўцёк.

С. А.

ПРАЭКТНАЕ БЮРО пры ВСНГ БССР

ДАВОДЗІЦЬ ДА ВЕДАМА

прамысловых, урадавых устаноў, грамадзкіх арганізацый і прыватных асоб, што ім

ВЫКОНВАЮЦЦА ПРАЭКТЫ:

фабрык, заводаў, майстэрняў, дзяржаўна-грамадзкіх будынкаў, рабочых пасёлкаў, камунальных, каапэрацыйных і прыватных жыл. дамоў і гаспадарчых службаў.

Складаюцца: эскізы, схэмы, пляны, каштарысы і г. д.

Для перагавораў і інфармацый зьвяртацца: МЕНСК ВСНГ БССР, пакой № 25—да загадчыка Праэктнага бюро.

КНИГИ ПО ЭЛЕКТРОТЕХНИКЕ.

Проф. Н. Герман—Электротехника ч. I-IV 2 р. 40 к. Ф. Заллингер—Генераторы переменного тока 60 к., Проф. Н. Герман—Электрические измерительные приборы, 60 к. Р. Альбрехт—Аккумуляторы, 60 к., Проф. Ф. Ниттаммер—Электромоторы ч. I-II, 1 р. 20 к., В. Александров—Монтаж электрических установок тока. 2 р., Бернштейн—Трансформаторы и трансформаторные подстанции, 2 р. 50 к., Витт—Электрические провода, их производств. расчет и прокладка линий высокого напряжения, 4 р., Вейкерт. Испытание электрических машин и трансформаторов, 2 р. 40 к., Гольцт—Электрический ток, его законы и действия, 3 р. 50 к., Гольц и Крофт—Динамомашины и электродвигатели постоянного тока, 5 р., Доброхотов—Электромонтер, 60 к., Карпов—Электрические измерительные приборы, 2 р. 50 к., Карпов—Элементы и аккумуляторы, 3 р., Крофт—динамомашины и электродвигатели переменного тока, 3 р., Крофт—Станции и подстанции, 3 р. 50 к., Персо—Радиотехника, 3 р., Полонский—Словарь электротехнических терминов, 1 р. 50 к., Чирахов—Телеграфия, телефония и сигнализация 6 р., Е. Горячкин.—Как рассчитать и сделать электрическую проводку, 70 к., Проф. Ф. Заллингер—Динамомашина постоянного тока, 1 р. 20 к., Проф. Ф. Ниттаммер—Электрические распределительные установки. ч. I-III. 1 р. 80 к., Проф. А. Швайгер—Электрические под'емные установки, 60 к., Р. Альбрехт—Электричество в автомобильном деле, 60 к., Проф. А. Швайгер—Электрические провода 60 к.

Выполнение заказов наложенным платежом на любую книгу по электротехнике.

Пополнение и комплектование библиотек.

Требования и деньги (можно марками) направлять по адресу: Москва, 155, Малая Бронная 10, помещение 3, „Книжная полка".
3—6.

ХРОНІКА.

Да 10-ай гадавіны Кастрычніка.

* Осо-Авіяхім БССР атрымаў манапольнае права на распаўсюджаньне спэцыяльнага нагруднага жэтона «10-ходзьдзя Кастрычнікавае рэвалюцыі». Значкі будуць коштам у 50 к., 5 і 10 руб. Збор паступіць у фонд абароны імя тав. Фрунзэ.

* Да 10-й гадавіны Кастрычніка ў Менску будзе адчынена дзіцячая сталоўка на 150 дзяцей.

Пленум Менскага акрвыканкому.

12 верасьня адбудзецца пленум Менскага акрвыканкому, на якім паміж іншымі пытаньнямі адбудзецца зацьверджаньне бюджэту на 1927-28 г. і будзе заслуханы даклад аб пэрспэктывах новага навучальнага году.

1.500.000 руб. на пабудоўку ўнівэрсытэцкага гарадка.

Дзяржплян СССР уключыў у каштарыс г. г. 1.500.000 руб. на пабудаваньне унівэрсытэцкага гарадка БДУ.

960.700 руб. на інтэнсыфікацыю сельскай гаспадаркі.

Белсельбанк адпусьціў сёлета крэдыту на тэхнічныя культуры 152.000 руб., на бульбу—78.600 руб. і на травасеяньне—730.100 руб., агулам—960.700 руб.

Падрыхтоўка кваліфікаваных ліквідатараў няпісьменнасьці.

Усебеларускія курсы для ліквідатараў няпісьменнасьці выпусьцілі 46 чалавек, большасьць якіх будзе накіравана для працы ў апорных лікпунктах. Апрача таго, курсы для ліквідатараў няпісьменнасьці праводзіліся ў Гомелі; з іх выпушчана 75 новых ліквідатараў.

Літаратурная хроніка.

* **М. Чарот** піша паэму «Асінград».

* **Андр. Александровіч** працуе над зборнікам вершаў „Яўрэйскія матывы".

* **Алесь Дудар** напісаў паэму «Байкал».

* **Каваль** працуе над зборнікам апавяданьняў „На загонах".

* **Лясны** піша раман „Раньніца» з сучаснага жыцьця беларускай моладзі.

* **Анатоль Вольны** напісаў аповесьць „Антон Савіцкі» на падставе гістарычных матар'ялаў. Аповесьць у бліжэйшыя дні пачне друкавацца у «Савецкай Беларусі".

ШАХМАТЫ

№ 23 (123).

Пад рэдакцыяй А. Каспэрскага.

Чорн. №№

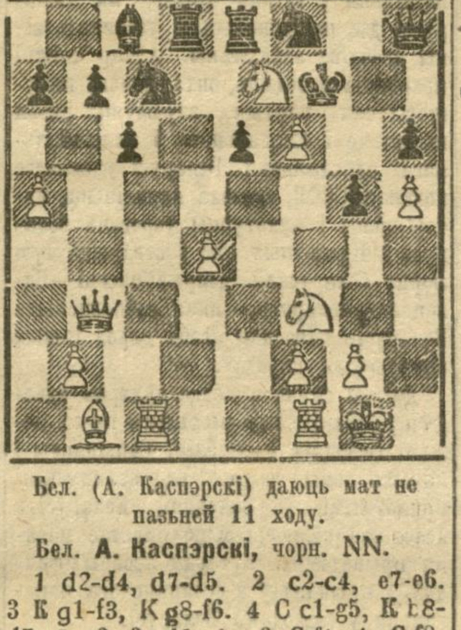

Бел. (А. Каспэрскі) даюць мат не пазьней 11 ходу.

Бел. **А. Каспэрскі,** чорн. NN.

1 d2-d4, d7-d5. 2 c2-c4, e7-e6. 3 К g1-f3, К g8-f6. 4 С c1-g5, К b8-d7. 5 e2-e3, d5:c4. 6 С f1:c4, С f8-e7. 7 К b1-c3, c7,c6. 8 0-0, К f6-d5. 9 К c3-e4, 0-0. 10 a2-a3, h7-h6. 11 С g5:e7, Ф d8:e7. 12 Л a1-c1, К d7-f6. 13 К e4-g3, К d5-b6. 14 Сc4-a2, Л f8-d8. 15 Ф d1-e2, К f6-d7. 16 С a2-b1, g7-g6. 17 h2-h4, К d7-f8. 18 h4-h5, g6-g5. 19 Ф c2-e4, Л d8-e8. 20 Ф e4-d3, f7-f6. 21 e3-e4, С c8-d7. 22 Ф d3-b3, Л a8-d8. 23 a3-a4, С d7-c8, 24 a4-a5, К b6-a8. 25 e4-e5, К a8-c7? 26 К g3-f5! Ф e7-h7. 27 e5:f6, Ф h7-h8 (на Фd7, К h6+ і К g5:). 28 К f5-e7+Кр g8-f7. Белыя даюць мат не пазьней 11 ходу. (Глядзі дыяграму) іграна: 29 Кf3-e5+Кр f7:f6. 30 Ф b3-f3+Кр f6:e7. 31 Ф f3-f7+Кр e7-d6. 35 К e5-c4+ Кр d6-d5. 33 С b1-e4+Кр d5:d4. 34 Л f1-d1+Кр d4-c5. 35 К c4-d4+ Ф h8-c3. 36 Л c1-c3+Кр c5-b4. 37 Л d1-d4+Кр b4:a5. 38 Ф f7:c7+ Кр a5-a6 ці b7-b6. 39 Л c3-a3×.

Апавяшчэньні.

— У аўторак, 6 верасьня, а 7 гадз. веч. ў Доме Працасьветы адбудзецца **адчынены сход ячэйкі КП(б)Б працасьветы.**

На павестцы.—Аб сыстэме народнай асьветы.

Дакладчык—член калегіі РСІ т. Хамякоў.
Запрашаецца ўсё настаўніцтва.

Вечар працасьветы.

Сёньня 4-га верасьня а 8 гадзіне вечара ў садзе працасьветы адбудзецца вечар менскіх асьветнікаў у сувязі з увядзеньнем усеагульнага абавязковага навучаньня.

Білеты для ўваходу па МК.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА,**

КНИГИ ПО ЖИВОТНОВОДСТВУ.

Проф. С. Кульпер—Кормление сельско-хозяйственных животных, 15 руб. в пер. Проф. А. Г. Беляевский—Враги пчел. Описание врагов пчел и способов борьбы с ними. С 148 рис. 2 руб. А. Осипова—Доходное куроводство. Практ. руковод. к выгодному ведению кур. 60 рис. 90 кап. П. Васильковский—Промысловые животные. 75 кап. И. В. Марголис—Продукты животноводст. 1 р. В. Бойков—Козоводство. 1 руб. А. Степанов—Лечебник домашних животных. 3 руб. Д. Орлов—Букварь животноводства. 50 коп. Проф. Г. И. Гурин—Общедоступный лечебник домашних животных. С 71 рис. 2 руб. Проф. Н. К. Кольцов—Генетика домашней курицы. С 115 рис. и 11 табл. в красках. 15 руб. Проф. П. Н. Кулешов—Частное животноводство. 1-ый том. Крупный рогатый скот. С 101 рис. 2 руб. II-й том. Коневодство. С 188 рис. 1 руб. 60 коп. III-й Овцеводство. С 162 рис. 3 рубля 50 коп. IV-й Свиноводство. С 80 рис. 2 руб. Проф. М. Ф. Иванов—Овцеводство. С 142 рис. 8 рублей.

Заказы на все имеющиеся на рынке книги по животноводству выполняются наложенным платежом немедленно. Составление, пополнение и комплектование библиотек. Требования и деньги (можно марками) направлять по адресу: Москва, 155, Малая Бронная 10, помещение 3, «КНИЖНАЯ ПОЛКА».

— Сяброўскі білет Багданава І. П., выд. Барысаўск. саюзам прац. зямлі і лесу 2) лекаавая кніжка, выд. барысаўскай страхкасай.

— Мэтрычн. даведка Луцкевіча С. С. выд. Забашэвіцкім сельсаветам.

ТЭАТР-КІНО

Беларускі Дзяржаўны Тэатр.	Гастролі Маскоўскай Мастацкай опэры Нядзеля, 4 верасьня. ПРАШЧАЛЬНЫ СПЭКТАКЛЬ. Опэра „ЕВГЕНИЙ ОНЕГИН" У новым складзе выканаўцаў.
КІНО «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА».	З ПРЫЧЫНЫ ВЯЛІКАГА ПОСЬПЕХУ —) ПРАДАЎЖАЕЦЦА (— дэманстраваньне яшчэ на 3 дні (2-га, 3-га і 4-га верасьня) баявіка „БЛУЖДАЮЩИЕ ЗВЕЗДЫ".
КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».	Грандыёзная пастаноўка „РАСТРАТА" у 7-х частках. Звыш праграмы—выступленьне гумарыста-расказчыка Д. ВАСТОРГАВА.
ТЭАТР-КІНО «КУЛЬТУРА».	Чарговы баявік „СУМКА ДИПКУРЬЕРА". Кіно-раман у 7 частках.

АБАВЯЗКОВАЯ ПАСТАНОВА № 9

Менскага Акруговага Выканаўчага Камітэту

27 жніўня 1927 году.

Менскі Акруговы Выканаўчы Камітэт **пастанаўляе:**

1. **Забараніць** гандаль 40 градус. віном, водачнымі вырабамі, а таксама і півам у гор. Менску 5, 6, 7 і 8 верасьня г. г., а на тэрыторыі акругі 5, 6 і 7 верасьня г. г.

2. Нагляд за выкананьнем гэтае абавязковае пастановы ўскладаецца на міліцыю.

3. Віноўныя ў невыкананьні гэтае пастановы будуць прыцягвацца да адказнасьці ў адміністрацыйным парадку—штрафу да 300 р., ці прымусовых работ да 3-х месяцаў.

Нам. Старшыні Менакрвыканкому **М. Рабіновіч.**

За сэкратара **Сукоўскі.**

БЕЛАРУСКАЯ КАНТОРА ДЗЯРЖАЎНАГА БАНКУ, БЕЛАРУСКАЕ АДДЗЯЛЕНЬНЕ ГАНДЛЁВА-ПРАМЫСЛОВАГА БАНКУ, БЕЛАРУСКАЕ АДДЗЯЛЕНЬНЕ ЎСЕРАСЕЙСКАГА КААПЭРАЦЫЙНАГА БАНКУ, БЕЛАРУСКІ СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧЫ БАНК, БЕЛАРУСКІ БАНК КАМУНАЛЬНАЙ ГАСПАДАРКІ І ЖЫЛЬЛЁВАГА БУДАЎНІЦТВА, ГАЛОЎНАЯ БЕЛАРУСКАЯ КАСА АШЧАДНАСЬЦІ І МЕНСКАЕ ТАВАРЫСТВА ЎЗАЕМНАГА КРЭДЫТУ

АПАВЯШЧАЮЦЬ,

што імі ў г. Менску з 5-га да 25 верасьня 1927 г. уключна будзе праводзіцца папярэдні продаж аблігацый

ДЗЯРЖАЎНАЙ УНУТРАНАЙ 6 % ВЫЙГРЫШНАЙ ПАЗЫКІ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ НАРОДНАЙ ГАСПАДАРКІ С. С. С. Р.

НА АСАБЛІВА ЛЬГОТНЫХ УМОВАХ.

Продажная цана 25-цірублёвай аблігацыі ўстанаўляецца ў 23 р. 50 к. у пэрыяд часу з 1 да 15 верасьня ўключна (4 р. 70 к. за 1/5 частку), і ў 23 руб. 75 кап. у пэрыяд часу з 16-га да 25 верасьня ўключна 4 руб. 75 кап. за 1/5 частку.

Пры пакупцы ўносіцца задатак у разьмеры ня менш як 50 проц. кошту набываемых аблігацый, а рэшта сумы можа быць аплачана 2-ма роўнымі ўзносамі (кожны па 25 проц. кошту аблігацыі) ў наступныя тэрміны; 1-шы ўзнос не пазьней 31-га студзеня 1928 г., 2-гі ўзнос не пазьней 20 лютага 1928 г.

Пасьля ўплаты задатку аблігацыі, процантны прыбытак з іх (які налічваецца з 1-га кастрычніка 1927 г.) і выйгрышы, якія могуць выпасьці на аблігацыю, належаць пакупніку; аднак, выдача аблігацый, процантнага прыбытку і выйгрышаў праводзіцца толькі пасьля поўнай і сваячасовай аплаты кошту аблігацыі.

У мэтах прадастаўленьня магчымасьці ўдзельнічаць у першым тыражы выйгрышаў да поўнай аплаты аблігацый, за пакупнікам да тыражу замацоўваюцца пэўныя сэрыі і №№ аблігацый.

Пакупніку належыць права ў любы час аплаціць поўнасьцю ўсе ці частку закупленых ім аблігацый, прычым у выпадку поўнай аплаты часткі аблігацый выбар аплачаных поўнасьцю аблігацый з ліку замацаваных належыць пакупніку.

У выпадку, калі пакупнік ня зробіць у які-небудзь з устаноўленых тэрмінаў чарговага ўзносу, ён траціць права па купленыя ім у парадку падпіскі аблігацыі. Унесеныя пакупнікам да гэтага грошы зьвяртаюцца яму ў пэрыяд часу з 1-га сакавіка да 30-га верасьня 1928 г. уключна.

ПАСЬЛЯ 25-ГА ВЕРАСЬНЯ Г. Г. ПАПЯРЭДНЯЯ ПАДПІСКА НА АСАБЛІВА ЛЬГОТНЫХ УМОВАХ СПЫНЯЕЦЦА.

ПЕРШЫ ТЫРАЖ ВЫЙГРЫШАЎ АДБУДЗЕЦЦА 28 СЬНЕЖНЯ 1927 Г.

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЙ БАЛАНС

Белорусского Государствен. Треста Спиртовой Промышленности „БЕЛГОССПИРТ"

на 30 сентября 1926 г.

АКТИВ

№№ по порядку	НАИМЕНОВАНИЕ СЧЕТОВ	Частная сумма		Общая сумма	
1	**ИМУЩЕСТВО:**				
	а) Здан. и сооружен.	915.175	16		
	б) Оборуд. и машины.	635.765	11		
	в) Проч. имущество	152.196	47	1.703.136	74
2	**МАТЕР. НА СКЛАДЕ И В ПУТИ:**				
	а) Производствен.	321.024	34		
	б) Непроизводств.	83.393	02	404.417	36
3	**ПОЛУФАБРИКАТЫ.**			14.226	76
4	**ГОТОВ. ИЗД. И ТОВАРЫ НА СКЛАДЕ СДАН. НА КОМИС. И В ПУТИ**			93.703	23
5	**ДЕНЕЖН. СРЕДСТВА И ЦЕН. БУМ.:**				
	а) Касса.	2.243	73		
	б) Тек. счета	234.489	87		
	в) Цен. и % бумаги	8.186	45		
	г) Паи и акции	11.215	—		
	д) Переводы в пути	44.960	—	301.095	05
6	**ВКЛАДЫ**			5.047	70
7	**ДЕБИТОРЫ:**				
	а) Под'отчетн. суммы.	82.479	79		
	б) Аванс. рабоч. и служ.	3.048	59		
	в) Аванс. постав. и подр.	43.294	83		
	г) Покуп. и потреб.	46.863	35		
	д) Сомнит. долги	13.604	21		
	е) Прочие	50.839	89	240.130	66
8	**ОБЯЗАТ. И ДОКУМ. К ПОЛУЧ.:**				
	а) Векс. в портфеле	3.238	91		
	б) Векс. в учете	91.855	10		
	в) Прочие документы.	201	01	95.295	02
9	**НЕЗАКОНЧ. ОПЕРАЦ.:**				
	а) Незаверш. произ. и заготовки			126.369	38
10	**РАСХ. БУДУЩ. ОТЧЕТН ГОДА**			20.705	81
11	**НЕЗАКОНЧЕН. ПОСТРОЙКИ И КАПИТАЛЬНЫЕ РЕМОНТЫ**			52.096	88
12	**УМЕНЬШ. УСТАВН. КАПИТ.**			7.974	60
	БАЛАНС			3.064.199	19
	ЗАБАЛАНСОВЫЕ СТАТЬИ:				
	Имущ. взятое в аренд.			77.828	—
	Дебит. по гар. векс.			11.446	20
	Гар. векс. получени.			2.000	—
				91.274	20

ПАССИВ

№№ по порядку	НАИМЕНОВАНИЕ СЧЕТОВ	Частная сумма		Общая сумма	
1	**УСТАВНОЙ КАПИТАЛ**			624.000	—
2	**УВЕЛИЧЕН. УСТАВНОГО КАПИТАЛА**			1.026.696	17
3	**РЕЗЕРВНЫЙ КАПИТАЛ**			14.269	71
4	**АМОРТИЗАЦИОННЫЙ ФОНД**			117.855	80
5	**ФОНД УЛУЧШ. БЫТА РАБОЧ. И СЛУЖ.**			5.051	83
6	**СПЕЦ. ФОНДЫ И РЕЗЕРВЫ:**				
	а) На покр. сомнит. долгов	13.604	21		
	б) На снижение цен	2.356	22	15.960	43
7	**ЗАЙМЫ И КРЕДИТЫ:**				
	а) Долгосрочн. ссуды.			270.563	—
8	**БАНКИ ПО УЧЕТУ ВЕКСЕЛЕЙ**			91.855	10
9	**ВЕКСЕЛЯ ВЫДАННЫЕ**			22.413	—
10	**КРЕДИТОРЫ:**				
	а) Рабоч. и служ.	11.687	49		
	б) Авансы и покуп.	362.662	85		
	в) Расчеты с НКФ по посев. плате, акцизу налогам и сборам	17.591	13		
	г) Поставщ. и подрядчики	30.470	63		
	д) Прочие	31.950	58	454.362	68
11	**ДОХОДЫ БУДУЩ. ОТЧЕТН. ГОДА**			38.843	61
12	**ПРИБЫЛЬ В 1925/26 Г.**			382.327	86
	БАЛАНС			3.064.199	19
	Арендодатели.			77.828	—
	Гар. векс. выданн.			11.446	20
	Кредит по гар. векс.			2.000	—
				91.274	20

ВНЕБАЛАНСОВЫЕ СТАТЬИ: Земля и недра 2099,86 гектар. по оценке в дов. руб. 174.822—98.

Зам. Директора Белгосспирта **ШЕМПЕЛЬ.**

Главный Бухгалтер **БЕРКОВИЧ.**

СЧЕТ ПРИБЫЛЕЙ И УБЫТКОВ

по балансу Белорусского Государственного Треста Спиртовой Промышленности

на 30 сентября 1926 г.

ДЕБЕТ

НАИМЕНОВАНИЕ	Частная сумма		Общая сумма	
УБЫТОК.				
По ректифик. спирта.	3.208	45		
По пчеловодству	652	68		
Торговые расходы	93.527	04		
Обще-административные расходы	112.696	62		
Проценты за кредит	30.755	96		
Резерв. сомн. долгов	12.706	59		
Штрафы и пени	798	85		
Разн. в исч. подох. налога за 25-26 г.	2.011	40		
Уценка скота.	2.356	22		
Убыток от спис. нереальн. дебиторов.	402	84		
Расходы по содержанию консер. заводов	3.164	09		
Убыток по выбывш. им-ву	10.940	33		
Случ. расходы	10.796	64		
Аморт. за время с 1 июля по 1/X—25 г.	7.768	04	291.785	75
Чистая прибыль			382.327	86
БАЛАНС			674.113	61

КРЕДИТ

НАИМЕНОВАНИЕ	Частная сумма		Общая сумма	
ПРИБЫЛЬ.				
а) ПО ВИНОКУРЕНИЮ:				
От реализ. спирта-сырца	454.688	35		
„ „ барды	24.685	65		
„ перевозк. спирта	54.099	24		
„ разн. в себест. сырья	11.786	66	545.259	90
б) ПО ВИНОДЕЛИЮ:				
От реализ. виногр. вин	23.605	36		
„ очищенн. вина и пива	31.230	—		
„ разн. в себестоим.	2.098	18	56.934	27
в) ПО ЛЕСОП. ПР-ВУ:				
От реал. лесн. мат. и распиловки чужого леса	19.972	77	19.972	77
г) ПО СЕЛЬСК. ХОЗ.:				
От урожая (разн. между себестоим. и ценами близк. к рыночн., по коим урожай оприходован.	7.346	81		
От реал. прод., скота и разн. мат.	9.298	24		
От садоводства.	15.656	59	32.301	64
д) ПО ПОДСОБН. ХОЗ. (МЕЛЬН. И МУКОМОЛЬНОЕ)	3.640	24	3.640	24
Излишки матер., топл., имущ. и товар	3 109	45	3 109	45
От поступл. резерв. сомнит. долгов	526	93	526	93
Случайные доходы	10.831	60	10.831	60
Получен. от Белсельтр. в возврат затрат произв. в 25-26 г. по передан. ему заводам	1.536	81	1.536	81
БАЛАНС			674.113	61

Зам. Директора Белгосспирта **ШЕМПЕЛЬ.**

Главный Бухгалтер **БЕРКОВИЧ.**

РАСПРЕДЕЛЕНИЕ ПРИБЫЛЕЙ ЗА 25-26 г.

Согласно постановления Президиума ВСНХБ от 15-го июля с. г. (протокол № 45) прибыль в сумме р. 382.327-86 распределена:

а) 10 проц. на уплату подоходного налога . . . . . Р. 38.232-79
Из остатка в р. 344.095-07:
б) 10 проц. в ФУБР . . . . Р. 34.409-50
в) в госбюджет . . . . Р. 100.000-—

Остаток в р. 209.685-57—оставить на балансе.

Главный бухгалтер **Беркович.**

Настоящий баланс утвержден президиумом ВСНХ БССР в своем заседании от 15-го июля 1927 г. (прот. № 45) и контрольно финансовым управлением ВСНХБ разрешается к опубликованию.

18 августа 1927 г.

Зам. Нач. КФК ВСНХБ **А. Лур'е.**

Заказ 24864.

1-я Дзяржаўная друкарня.